

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osastoa soveltamalla annetut säädökset)

KOLMAS VUOSIRAPORTTI

Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen 12 päivänä heinäkuuta 2002 hyväksytyn EU:n yhteisen toiminnan (2002/589/YUTP) täytäntöönpanosta

(2003/C 312/01)

JOHDANTO

1. Euroopan unionin neuvosto (yleiset asiat) hyväksyi 26.6.1997 EU:n ohjelman tavanomaisten aseiden laittoman kaupan estämiseksi ja torjumiseksi, ja 12.7.2002 Euroopan unionin neuvosto hyväksyi yhteisen toiminnan Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja hallitsemattoman leviämisen torjumiseen ja yhteisen toiminnan 1999/34/YUTP kumoamisesta.

2. Keski- ja Itä-Euroopan assosioituneet maat, Kypros, Malta ja Turkki sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvat EFTA-maat ovat yhtyneet tähän ohjelmaan ja yhteiseen toimintaan.

3. Pyrkiessään yhteisen toiminnan tavoitteisiin Euroopan unioni osallistui aktiivisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkia näkökohtia koskevaan YK:n konferenssiin (New York, 9.–20.7.2001), jonka päätteeksi hyväksyttiin YK:n toimintaohjelma, samoin kuin kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaista Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimusta täydentävästä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevasta lisäpöytäkirjasta käytyihin neuvotteluihin. YK:n yleiskokous hyväksyi kyseisen pöytäkirjan 31.5.2001.

4. Vuonna 2002 Euroopan unioni alkoi laatia yhteistä kantaa aseiden välityksen valvonnasta (viimeisteltiin kesäkuussa 2003), jonka mukaan jäsenvaltioiden on laadittava ad hoc -lainsäädäntöä aseiden välitystoiminnan tehokkaampaa valvontaa varten.

5. Tämä raportti jakautuu kolmeen osaan. Raportin I osa kattaa kansalliset toimet pienaseisiin liittyvien jäsenvaltioiden ongelmien käsittelemiseksi. Näihin toimiin kuuluvat virastojen ja laitosten välinen yhteistyö, hiljattain annettu lainsäädäntö ja alan tutkimustoiminnan tukeminen. Raportin II osa käsittelee kansainvälisiä toimenpiteitä, kuten kansainvälisten tai alueellisten järjestöjen tai valtioista riippumattomien järjestöjen toteuttamille hankkeille annettavaa tukea, asianomaisille valtioille annettavaa tukea sekä kansainvälisten konferenssien järjestämistä. EU:n yhteistyö muiden valtioiden kanssa sisältyy myös II

osaan. Lopuksi III osassa käsitellään ensisijaisia toimia systemaattisemman lähestymistavan luomiseksi EU:n pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla antamaa apua varten. Siinä tarkastellaan myös EU:n ja sen jäsenvaltioiden tällä alalla jo hankkimasta kokemuksesta opittuja asioita.

6. Raportti kattaa yhteisen toiminnan ja ohjelman. Se koskee periaatteessa ainoastaan vuotta 2001. Yhteisen toiminnan ja EU:n ohjelman täytäntöönpanoon liittyviä EU:n aikaisempia toimia koskevat tiedot ovat ensimmäisessä ja toisessa vuosiraportissa ja EU:n komission julkaisussa "Small Arms and Light Weapons: The Response of the European Union".

7. Neuvoston yhteisen toiminnan mukaiset pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvät hankkeet rahoitetaan YUTP:n talousarvion erityismomentista "aseiden leviämisen estäminen ja aseistariisunta". YUTP:n alan hankkeiden täytäntöönpano kuuluu Euroopan komissiolle. Mahdollisten hakijoiden ja muiden vastaavien tahojen olisi otettava yhteyttä Euroopan komissioon neuvojen tai tietojen saamiseksi menettelyistä, jotka koskevat YUTP:n talousarviosta rahoitettavia pienaseita ja kevyitä aseita käsitteleviä hankkeita, taikka käännäyttävä kansallisten yhteyspisteiden puoleen. Pyydetään kiinnittämään huomiota oheiseen liitteeseen, joka sisältää luettelon pienaseiden ja kevyiden aseiden yhteyspisteistä EU:ssa.

I KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOTOIMET VUONNA 2002

I A Hallinto- ja lainvalvontaviranomaisten välinen yhteistyö, koordinointi ja tiedonvaihto

8. Italiaan kesäkuussa 2000 perustettu ulkoasiainministeriön koordinoima pienaseiden ja kevyiden aseiden ad hoc -työryhmä, jossa on edustajia asiaan liittyvistä ministeriöistä ja lainvalvontaviranomaisista sekä alan teollisuuden kansallisista yhdistyksistä, kokoontui vuonna 2002 kolme kertaa. Keskustelujen pääaiheena oli lähinnä YK:n ampuma-aseita koskevan pöytäkirjan voimaantulo ja sen vaikutus asiaa koskevaan kansalliseen

lainsäädäntöön. Aseiden välitystä koskevaan kysymykseen, jota ei toistaiseksi säännellä Italiassa lailla, kiinnitettiin myös asianmukaisesti huomiota. Saatiin myös ajantasaistettuja tietoja kansainvälisten järjestöjen (Euroopan unioni, Yhdistyneet Kansakunnat, Etyj, Wassenaarin järjestely) toteuttamista pienaseisiin ja kevytaseisiin liittyviä asioita koskevista aloitteista.

9. Alankomaat kävi Romanian ja Slovakian kanssa kahdenvälisiä neuvotteluja, jotka koskivat näiden kahden maan mahdollista auttamista aseiden viennin valvonnan ja lainsäädännön alalla. Neuvottelujen seurauksena Romanian ja Slovakian asiantuntijat ovat tehneet hyödyllisiä tutustumismatkoja Alankomaihin vuonna 2003.

10. Maailmanlaajuisen konfliktienestoon tähtäävän keskusensa ("Global Conflict Prevention Pool") avulla Yhdistynyt kuningaskunta on auttanut monia hallituksia kehittämään pienaseita ja kevytaseita koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia sekä laatimaan kyseisten aseiden kansallista valmistusta, tuotantoa, vientiä, tuontia ja kauttakuljetusta koskevaa asianmukaista kansallista lainsäädäntöä. Se on myös auttanut aseiden kauppavirtojen uudelleen suuntautumisen estämisessä. Vuosina 2002 ja 2003 Yhdistyneen kuningaskunnan tulliviranomaiset osallistuivat Sofiassa ja Prahassa järjestettyihin Euroopan unionin, liittyvien valtioiden ja assosioituneiden valtioiden välisiin seminaareihin sekä Wassenaarin järjestelyyn liittyviä lupia ja täytäntöönpanoa käsittelevien asiantuntijoiden kokoukseen kesäkuussa 2002. Tulliviranomaiset jatkoivat myös vientivalvontaan liittyvän tietoisuuden lisäämistä järjestämällä useita kampanjoita henkilökunnalle satamissa ja lentokentillä ja olivat mukana monissa Yhdistyneen kuningaskunnan puolustust materiaalivalmistajien yhdistyksen järjestämissä seminaareissa, joissa käsiteltiin vuoden 2002 vientivalvontalain uusia säännöksiä.

I B Hiljattain annettu lainsäädäntö, voimassa olevan lainsäädännön käytännön toimivuuden arviointi

11. Itävallassa annettiin osana kansainvälisen terrorismin torjuntaa rikoslakia muuttava laki, (Strafrechtsänderungsgesetz, Federal Gazette I nro 134/2002), jossa käsitellään myös laittomiin aseisiin liittyviä asioita. Tämän lisäksi Itävallan hallitus on tehnyt poliisiyhteistyötä koskevat sopimukset Bulgarian ja Uzbekistanin hallitusten kanssa. Kyseisissä sopimuksissa on aseiden laittoman kaupan torjuntaan liittyviä määräyksiä.

12. Belgiassa hyväksyttiin 27.6.2002 laki aseiden laillista kauppaa harjoittavan välittäjän ammatista. Kyseisen lain, jolla muutetaan aseiden tuonnista, viennistä ja kauttakuljetuksesta 5.8.1991 annettua lakia, 10 artiklassa todetaan, että "Belgian kansalainen taikka Belgiassa asuva tai siellä liiketoimia harjoittava ulkomaalainen ei voi korvausta vastaan tai maksutta riippumatta siitä, mistä tavarat ovat peräisin tai mikä on niiden määräpaikka ja käyvätkö ne Belgian alueella, käydä kauppaa, viedä tai toimittaa ulkomaille taikka pitää hallussaan tätä varten

aseita, ampumatarvikkeita tai puolustustarvikkeita tai niihin liittyvää teknologiaa eikä toimia välittäjänä tällaisissa liiketoimissa ilman oikeusministeriön tätä toimintaa varten myöntämää lupaa. Välittäjänä pidetään ketä tahansa henkilöä, joka korvausta vastaan tai maksutta luo olosuhteet sellaisen sopimuksen tekemiselle, jonka päämääränä on aseiden, ampumatarvikkeiden tai puolustustarvikkeiden taikka niihin liittyvän teknologian kauppa, vienti tai toimittaminen ulkomaille taikka hallussapito edellä mainittua tarkoitusta varten riippumatta siitä, mistä tavarat ovat peräisin tai mikä on niiden määräpaikka ja käyvätkö ne Belgian alueella; välittäjänä pidetään myös ketä tahansa henkilöä, joka tekee tällaisen sopimuksen, vaikka kuljetuksen hoitaa kolmas osapuoli."

13. Lain soveltamiseksi on kuitenkin voitava vahvistaa, että Belgian ja välittäjänä toimivan luonnollisen tai oikeushenkilön välillä on joko kansalaisuuteen tai asuinpaikkaan perustuva yhteys. Lain rikkomisesta tai rikkomisen yrityksestä saa vähintään 1 kuukautta ja enintään viisi vuotta vankeutta ja vähintään 10 000 euron ja enintään 1 000 000 euron sakot tai jomman kumman kyseisistä rangaistuksista. Tämän lisäksi Belgian tuomioistuimilla on toimivalta antaa tuomio silloin, kun lakia on rikottu Belgian ulkopuolella, jos vastaaja saadaan kiinni Belgiasa, vaikka Belgian viranomaiset eivät olisikaan saaneet ulkomailta viranomaisilta kannetta tai virallista pyyntöä ja vaikka rikos ei olisikaan rangaistava teko siinä maassa, jossa se tehtiin.

14. Tanskassa ei annettu uutta pienaseita koskevaa lainsäädäntöä vuonna 2002.

15. Suomessa valmistellaan parhaillaan lakiehdotusta ampuma-aseita koskevasta armahduksesta. Laki, jonka sisäministeriö on laatinut yhdessä puolustusministeriön, oikeusministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa, tulisi pysyvästi voimaan syksyllä 2003. Ehdotuksen tarkoituksena on vähentää laittomien ja rekisteröimättömien aseiden määrää Suomessa ja lisätä näin yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Ampuma-aseita koskeva armahdus mahdollistaisi laittomien pienaseiden, ammusten ja räjähteiden luovuttamisen poliisille ilman seuraamuksia sillä edellytyksellä, ettei kyseisiä pienaseita ole käytetty rikosten yhteydessä. Laittoman ampuma-aseen omistaja voisi myös hakea lupaa ja pitää ase. Hän voisi myös kolmen kuukauden sisällä toimittaa ampuma-aseen poliisin kautta toiselle luvanhaltijalle. Muita pienaseiden luovuttamismahdollisuuksia olisi pienaseiden tehottomaksi tekeminen tai niiden luovuttaminen takaisin valtiolle. Poliisi myisi omistajan puolesta laittomat ampuma-aseet keräilijöille ja muille aseenkantoluvan haltijoille julkisessa huutokaupassa. Kaikki laittomat ampuma-aseet rekisteröitäisiin.

16. Aseiden välitystä koskevat säännöt sisällytettiin joulukuussa 2002 puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annettuun asetukseen. Puolustusministeriö valmisti ja laati säädöksen. Uudessa säädöksessä on seuraavat asiat:

- Valvonta koskee kaikkia säädöksessä määriteltyjä puolustustarvikkeita. Puolustustarvikkeiden käsite kattaa periaatteessa samat asiat kuin Wassenaarin ampumatarvikeluettelo ja Euroopan unionin yhteinen puolustustarvikeluettelo yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Suomessa siviilikäyttöön tarkoitetuista ampuma-aseista ja -tarvikkeista (eli metsästys-aseista, urheilukäyttöön tarkoitetuista aseista ja ampumatarvikkeista) säädetään eri säädöksessä (ampuma-aselaki 1/1998) ja ne kuuluvat sisäministeriön toimivaltaan.
- Säädestä laadittaessa johtavana periaatteena oli, että puolustustarvikkeiden välitystä, maastavientiä ja kauttakuljetusta valvotaan samalla tavalla. Tämä tarkoittaa, että jokaiseen yksittäiseen välitystoimeen tarvitaan välityslupa. Puolustusministeriö on toimivaltainen lupaviranomainen ulkoasiainministeriön vastatessa ulkopoliitiikkaan ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä näkökohdista vientilupien tapaan. Vienti- tai välityslupaa ei myönnetä, jos se vaarantaisi Suomen turvallisuuden tai jos se olisi Suomen omaksuman ulkopoliittisen linjan vastaista. Luvan myöntämisperusteet ovat samat: on sovellettava kansallisia perusteita, Euroopan unionin käytännesäännöstöä aseiden viennistä ja ETYJ:n suuntaviivoja — molemmat viime mainitut ovat Suomen kansallisten suuntaviivojen liitteinä — asiaa koskevia kansainvälisiä sopimuksia ja periaatteita sekä luonnollisesti kansainvälisiä aseidenvientikieltoja.
17. Loppukäyttäjien valvonta on myös samanlaista. Suomi soveltaa yleensäkin aika tiukkaa politiikkaa tässä suhteessa. Loppukäyttäjätodistus on periaatteessa pakollinen ennakoedellytys vienti- tai välitysluvan myöntämiseksi aina ja kaikkien käyttäjien osalta. Myös seuraamukset ovat samat: sakoista neljän vuoden vankeusrangaistukseen. Viime vuonna yksi vientivalvontaa koskevan lainsäädännön painopisteitä oli aseiden välityksen valvontaa koskevan säädöksen käyttöönotto. Pääasiallinen syy tähän oli se, että välityksen valvonnan puuttumista pidettiin aukkona Suomen lainsäädännössä. YK:n ampuma-aseita koskevan pöytäkirjan ja ETYJ:n pienaseita ja kevytaseita koskevan asiakirjan säännösten täytäntöönpanoa pidettiin myös ensisijaisen tärkeänä.
18. Uuden lainsäädännön määritelmät perustuvat pääasiassa EU-neuvoston työryhmän COARM in ja Wassenaarin järjestelmän puitteissa saavutetun työn tuloksiin. Käsitteen "välitys" vapaa käännös voisi kuulua seuraavasti: "osapuolet keskenään yhteen saattavaa toimintaa, jonka tarkoituksena on puolustustarvikkeiden maastavientiin ja kauttakuljetukseen liittyvän sopimuksen tekeminen." Asian valmistelussa välitystä on kuvattu "ostamiseksi ja myynniksi, jolloin aseet siirtyvät välittäjän omistukseen" ja tilannetta, jossa aseet eivät siirry välittäjän omistukseen, vaan omistusoikeus siirtyy suoraan myyjältä ostajalle välittäjän myötävaikutuksella, "neuvotteluiksi omaisuutta suoraan hankkimatta". Välittäjää taas kuvaillaan "yksityishenkilöksi tai oikeushenkilöksi, joka neuvottelee tai järjestää sopimuksen puolustustarvikkeiden maastaviennistä tai siirtämisestä kolman-

nesta maasta toiseen". Kolmannet maat tarkoittavat tässä yhteydessä sekä EU:n jäsenvaltioita että muita maita.

19. Alueellinen soveltamisala on melko laaja. Lupavaatimukset koskevat Suomen alueella tapahtuvia välitystoimia. Sen sijaan Suomen alueen kautta kuljetettaviin tuotteisiin sovelletaan "perinteistä" tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta koskevaa valvontaa. Tämän lisäksi säädöksellä on ekstraterritoriaalinen soveltamisala: kun välitys tapahtuu Suomen alueen ulkopuolella, lupavaatimuksia sovelletaan aina kun välittäjä on Suomen kansalainen, suomalainen oikeussubjekti tai Suomessa asuva henkilö. Puolustusministeriö pitää tietokantaa kaikista myönnettyistä luvista. Vienti- ja kauttakuljetuslupien tavoin nämä luvat ovat Suomessa julkisia asiakirjoja ja ne ovat luettavissa tai kopioidavissa puolustusministeriön rekisteristä. Puolustusministeriö julkaisee myös vuosittain yksityiskohtaiset tilastot kaikista myönnettyistä luvista. Suomi suunnittelee myös aseiden välittäjiä koskevan rekisterin perustamista. Toimivaltaiset viranomaiset valmistelevat asiaa koskevaa lainsäädäntöä.

20. Suomen sisäministeriökin valmistelee parhaillaan YK:n ampuma-aseita koskevan pöytäkirjan täytäntöönpanoa. Samoin ollaan valmistelemassa lakiehdotusta siviilikäyttöön tarkoitettujen ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden välitystä koskevien säännösten laatimiseksi.

21. Ranskassa aseiden laittoman kaupan paljastaminen ja torjunta kuuluvat poliisin, santarmin ja tullin tehtäviin. Tätä varten Ranskaan on perustettu keskusrikospoliisin yhteyteen keskitetty viranomaisten välinen elin (aseiden, räjähteiden ja arkojen tavaroiden laittoman kaupan torjunnasta vastaava keskus toimisto OCRTEAMS). Kyseisiä rakenteita on vahvistettu huhtikuussa 2002.

22. Tammikuussa 2002 annetun asetuksen mukaan sotilastarvikkeita koskeva välitystoiminta luetaan kaupalliseksi toiminnaksi. Näin ollen kyseisten tarvikkeiden tuottamiselle ja kauppaamiselle on saatava lupa etukäteen. Ranskassa toimivien välittäjien on rekisteröidyttävä ja pidettävä kirjaa kaikista välitystoimistaan.

23. Ranska kannattaa Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisön ECOWAS:n pienaseiden ja kevytaseiden tuontia, vientiä ja tuontia koskevaa moratoriota, josta valtioiden ja hallitusten päämiehet päättivät lokakuussa 1998 ja jota tarkistettiin vuonna 2001. Ranska noudattaa moratorion määräyksiä, joiden mukaan venttiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että ostaja voi esittää ECOWAS:n toimeenpanevan sihteeristön myöntämän poikkeuslupatodistuksen.

24. Saksa osallistui neuvotteluihin, jotka koskivat kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kan-

sakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirjaa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumisesta (ampuma-aseita koskeva pöytäkirja). Ampuma-aseita koskevan pöytäkirjan rati-fiointiprosessi on aloitettu.

25. Saksa tukee täysin seuraavia päätöksiä ja soveltaa niitä kansalliseen vientivalvontaansa:

- YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat arkojen tavaroiden viennistä (aseiden) vientikiellon alaisiin maihin,
- Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen ja yhteisen toiminnan 1999/34/YUTP kumoamisesta 12.7.2002 hyväksytty EU:n yhteinen toiminta (2002/589/YUTP),
- Euroopan unionin yhteiset kannat arkojen tavaroiden viennistä tiettyihin kohteisiin,
- Saksa noudattaa myös sellaisia alueellisia moratorioita kuin Abujassa 31.10.1998 hyväksytty ECOWAS:n moratorio kevyiden aseiden tuonnista, viennistä ja tuotannosta sellaisena kuin se on tarkistettuna ja on kiinnostunut tekemään muiden maiden kanssa tiivistä yhteistyötä kyseisen moratorion täytäntöönpanemiseksi Wassenaarin järjestelyn puitteissa.

26. Niin Saksan tiedotusvälineissä kuin koulutusjärjestelmässä otetaan asianmukaisesti huomioon paitsi pienaseiden ja kevyiden aseiden laittomasta kaupasta aiheutuvat ongelmat myös se, miten pienaseet ja kevyet aseet vaikuttavat kehitykseen. On täysin perusteltua olettaa, että asiasta kiinnostuneet ihmiset ovat jossain määrin tiedostaneet tämän. Tätä taustaa varten kannattaa erityisesti mainita kaksi asiaa:

- Kansallisessa televisiossa näytettiin parhaaseen katseluaikaan, kuinka armeijan tarpeettomiksi katsomat pienaseiden ja kevyiden aseiden varastot tuhottiin.
- Kansallisissa tiedotusvälineissä on käsitelty laajasti ja useaan otteeseen Unicefin toimia, joilla pyritään lopettamaan lasten ja alaikäisten käyttö sotilaina.

27. Saksa kannattaa täysin YK:n turvallisuusneuvoston YK:n peruskirjan mukaisesti päättämistä aseiden vientikielloja ja ne pannaan täytäntöön aina kun tehdään viennin ja välityksen valvontaan liittyviä kansallisia päätöksiä tai käytetään asiaan liittyvää tuomiovaltaa tuomioistuimissa. Toimivaltaiset viranomaiset

hylkäävät väistämättä lupahakemukset, jos jossain yksittäisessä tapauksessa on syytä uskoa, että suunnitellulla toiminnalla rikottaisiin YK:n turvallisuusneuvoston YK:n peruskirjan mukaisesti määräämää aseidenvientikieltoa. Aseidenvientikiellot eivät periaatteessa edellytä niiden sisällyttämistä osaksi alueellista lainsäädäntöä, mutta asiaa koskevien neuvoston säännösten mukaisia kattavampia järjestelyjä noudatetaan ja pannaan usein täytäntöön. Vientikiellon ehdot otetaan käytännössä huomioon hylkäämällä kaikki lupahakemukset, jotka koskevat tavaroiden vientiä vientikiellon alaiseen kohteeseen. Saksassa YK:n turvallisuusneuvoston määräämän vientikiellon rikkomista — esimerkiksi niin, että viedään pienaseita ja kevyitä aseita vientikiellon alaisiin kohteisiin — pidetään vakavana rikoksena, josta asetetaan johdonmukaisesti syytteeseen. Tällaista aseidenvientikieltoa rikkova pienaseiden ja kevyiden aseiden laitton kauppa johtaa vähintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen. Pienemmissä (vähemmän vakavissa) tapauksissa vankeusrangaistus vaihtelee kolmesta kuukaudesta viiteen vuoteen.

28. Tekniset tiedot Saksan aseiden merkitsemisjärjestelmästä sekä yksityiskohtaiset tiedot Saksan tuomiovallan piirissä tai Saksan armeijan avustuksella rauhanturvatehtävien yhteydessä ulkomailla takavarikoiduista tai hävitetyistä pienaseista ja kevyistä aseista kuuluvat ETYJ:n pienaseita ja kevyitä aseita koskevan asiakirjan mukaiseen vuotuiseseen tietojenvaihtoon ja ne ovat saatavissa Internetistä osoitteesta:
www.auswaertiges-amt.de/www/de/infoservice/download/pdf/friedenspolitik/abruestung/kleinw_2002.pdf

29. Kreikassa toimivaltaiset ministeriöt suunnittelevat aseiden vientiä koskevan lainsäädännön muuttamista aseiden välityksen sääntelemiseksi ja asiaa koskevien lakien ja asetusten tiettyjen säännösten tarkistamiseksi. Niiden uhkien takia, joita pienaseiden ja kevyiden aseiden liiallinen keskittyminen Kaakkois-Eurooppaan aiheuttaa, Kreikan hallinto- ja lainvalvontaviranomaiset ovat luoneet tiukan rajavalvontajärjestelmän. Toteutetut toimenpiteet johtivat siihen, että laittomasti kaupattujen pienaseiden ja kevyiden aseiden takavarikkojen määrä kasvoi vuonna 2002 huomattavasti (21 %).

30. Strategisten viennin valvontaa koskevien sääntöjen vahvistamisen tärkeyteen kiinnitetään yhä enenevässä määrin huomiota, ja Irlannissakin (joka ei valmista pienaseita tai kevyitä aseita) ollaan toteuttamassa toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että vientivalvonta Irlannissa on korkeimpien kansainvälisten normien mukaista. Tähän liittyen yritys-, kauppa- ja työministeriö on pyytänyt Irlannin strategisten valvontajärjestelmien tarkistusta, jotta voitaisiin suositella, miten parhaiten uudenaikaistaa ja vahvistaa niitä, korjata todetut puutteet (esim. aseiden välitys) ja varmistaa, että Irlanti täyttää kaikki kansainväliset velvoitteensa. Irlannin nykyisen lainsäädännön mukaan pienaseiden tuontiin EU-maista ja vientiin EU-maihin tarvitaan vuoden 1925 ja 1964 ampuma-aseita koskevien lakien ja EY:n aseiden ja ampumatarvikkeiden hankintaa ja hallussapitoa kos-

kevien vuoden 1993 säännösten mukainen lupa. Ampuma-aseiden vientiin sovelletaan kaikkien maiden osalta myös vuoden 1983 lakia vientivalvonnasta ja sen perusteella annettuja ase-
tuksia sekä YK:n, Euroopan unionin, ETYJ:n ja muiden vientiä sääntelevien elinten kuten Wassenaarin järjestelyn jäsenyydestä johtuvia kansainvälisiä velvoitteita ja velvollisuuksia.

31. Koska Italiassa ei annettu vuonna 2002 pienaseita ja kevyitä aseita koskevaa lainsäädäntöä, aseet jaetaan edelleen kansallisessa lainsäädännössä kahteen ryhmään:

— sotilaskäyttöön tarkoitetut aseet, joista säädetään laissa 185/1990 (puolustusministeriön kanssa yhteistyössä toimiva ulkoasiainministeriö myöntää sotilaskäyttöön tarkoitettujen aseiden tuonti-, vienti- tai kauttakuljetusluvut),

— yleiset ampuma-aseet, joista säädetään laissa 110/1975 (sisäministeriö myöntää yleisten ampuma-aseiden tuonti-, vienti- tai kauttakuljetusluvut).

32. Koska Luxemburgissa ei annettu vuonna 2002 uutta lainsäädäntöä, asiaa koskevan oikeusperustan muodostavat 15.3.1983 annettu laki aseista ja ampumatarvikkeista sekä 31.10.1995 annettu suurherttuan asetus aseiden, ampumatarvikkeiden ja erityisesti sotilaskäyttöön tarkoitetun materiaalin ja siihen liittyvän teknologian tuonnista, viennistä ja kauttakuljetuksesta. Säädökset on julkaistu virallisessa lehdessä (Luxembourg Official Gazette). Nykyistä lainsäädäntöä tarkistetaan edelleen. Pienaseita ja kevyitä aseita koskevan kansainvälisen koordinoinnin varmistamiseksi ulkoasiainministeriö on saanut tehtäväkseen vastata yhteydenpidosta muihin valtioihin ja järjestöihin.

33. Alankomaissa tuli 1.1.2002 voimaan uusi sotatarvikkeiden kauttakuljetusta koskeva lupajärjestelmä. Tavaroiden kauttakuljetusta Alankomaiden läpi koskee tuonti- ja vientilaki sekä laki aseista ja ampumatarvikkeista. Molemmat lait on muutettu vuonna 2001 sotatarvikkeiden kauttakuljetuksen valvonnan parantamiseksi. Tuonti- ja vientilakia sovelletaan nyt sotatarvikkeiden (kaikki Wassenaarin luettelossa mainitut tarvikkeet) kauttakuljetukseen EU:n ulkopuolisiin maihin. Muutettu laki aseista ja ampumatarvikkeista sääntelee aseiden ja ampumatarvikkeiden kauttakuljetusta EU:n jäsenvaltioihin. Muutettu tuonti- ja vientilaki sekä sen täytäntöönpanoa koskeva johdettu oikeus velvoittavat ilmoittamaan Alankomaiden viranomaisille tiettyntyyppisiä aseita koskevista tavaralahetyksistä. Näitä ovat

käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavasta keskittymisestä ja leviämisen torjumisesta hyväksytyssä yhteisessä toiminnassa esitettyihin luokkiin kuuluvat pienaseet ja kevyet aseet.

34. Alankomaiden uudessa kauttakuljetusta koskevassa asetuksessa säädetään pakollisesta yleisluvasta, jos Alankomaiden kautta kuljetettavat sotatarvikkeet jäävät Alankomaihin pitämäksi aikaa tai jos niitä käsitellään kauttakuljetuksen aikana. Tämän lisäksi luotiin mahdollisuus määrätä pakollinen ad hoc-lupa sotatarvikelähetysten kauttakuljetuksille. Tätä viimeksi mainittua mahdollisuutta käytetään erityisesti silloin, jos on olemassa viitteitä siitä, ettei alkuperämaassa ole tehokasta vientivalvontaa tai jos näyttää siltä, että lähetysten määränpäättä muutetaan Alankomaiden läpi tapahtuvan kauttakuljetuksen aikana niin, ettei se ole enää sama kuin vientilupaa myönnettäessä. Muutettua lakia aseista ja ampumatarvikkeista sovelletaan nyt aseiden ja ampumatarvikkeiden vientiin tai kauttakuljetukseen EU:n jäsenvaltioihin ja sitä sovelletaan edelleen näiden tavaroiden tuontiin. Tällaiseen vientiin, kauttakuljetukseen tai tuontiin tarvitaan lupa. Viennin tai kauttakuljetuksen osalta lupaa ei myönnetä, jos hakija ei pysty todistamaan, että aseiden tai ampumatarvikkeiden määränpäättä olevan EU:n jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät vastusta näiden tavaroiden saapumista alueelleen.

35. Vuonna 2002 Espanjassa on laadittu uutta lainsäädäntöä puolustusmateriaalin ja kaksikäyttötutteen ulkomaankaupan sääntelemiseksi. Odotettavissa on, että tämä uusi asetus hyväksytään vuoden 2003 loppupuoliskolla. Uusien sääntöjen mukaan puolustusmateriaalin ja kaksikäyttötutteen maastavienti edellyttää aina, että tavaroiden lopullisena vastaanottajana on julkinen instituutio (asevoimat ja julkisesta turvallisuudesta vastaavat elimet), jos on olemassa lopullisen määränpäättä muuttamisen vaara. Toimivaltaiset viranomaiset voivat myös kieltäytyä antamasta myyntilupaa puolustus- ja turvallisuusmateriaalille, jos on riittävästi aihetta epäillä, että niitä voidaan käyttää ihmisoikeuksia loukkaaviin toimiin tai jollain muulla tavalla, joka on vastoin ihmisarvoa. Tässä yhteydessä vaaditaan tarkastustodistus, jossa on eritelty, että kaikki tavaroiden maastavientiä koskevat oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Tämän lisäksi suoritetaan kaksinkertainen tarkastus tulliviranomaisten ja aseiden ja räjähteiden valvontakeskuksen toimesta.

36. Espanja on pannut täytäntöön kaikki Yhdistyneiden Kansakuntien, EU:n ja ETYJ:n piirissä voimassa olevat vientikiellot ja noudattaa täysin kaikkia kansainvälisillä foorumeilla tehtyjä asevalvontaa ja asesulkua koskevia sitoumuksia. Näin ollen ECOWAS:n (Länsi-Afrikan maiden talousyhteisö) pienaseita koskevan moratorion mukaisesti Espanja ei antanut vuonna 2002 lupaa viedä puolustusmateriaalia kyseisen yhteisön maihin lukuun ottamatta Ghanaan Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvajoukkojen käyttöön toimitettua kolmea laitetta. Lopuksi todettakoon, että Espanja on tukenut kaikkia kansainvälisillä foorumeilla esitettyjä aloitteita, joiden tarkoituksena on tällaisia aseita koskevien liiketoimien entistä suurempi avoimuus ja parempi valvonta.

37. Ruotsissa ei hyväksytty uutta pienaseita ja kevyitä aseita koskevaa lainsäädäntöä vuonna 2002.

Italian turvallisuusjoukot takavarikoivat myös 8 365 erilaista muuta ampuma-asetta Italian alueelta.

38. Yhdistyneessä kuningaskunnassa julkaistiin heinäkuussa 2002 viides vuosiraportti strategisesta vientivalvonnasta, joka kattaa vuoden 2001. Tämä julkaisu on nyt vientivalvontalain vaatima parlamentille esiteltävä asiakirja (Command Paper). Vientivalvontalaki annettiin virallisesti heinäkuussa 2002. Täytäntöönpanoasetusehdotuksen mukaisesti kokonaan tai osittain Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuvaa pienaseiden ja kevyiden aseiden kauppaa ja välitystä varten tarvitaan lupa. Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin, jotka toiminnallaan auttavat sotatarvikkeiden toimittamista vientikiellossa oleville vastaanottajille, tullaan soveltamaan täysimääräistä ekstrateritorialista valvontaa. Vientivalvontalain nojalla voidaan myös alkaa valvoa sotateknologian sähköistä siirtämistä ulkomaille ja teknologian eri keinoin tapahtuvaa siirtämistä tai teknisen avun antamista ulkomailla, jota käytetään tai saatetaan käyttää joukotuhoaseohjelmien yhteydessä. Yhdistyneen kuningaskunnan tulliviranomaiset ovat suuren tarkistusoperaation seurauksena tiukentaneet rekisteröityjen ampuma-aseiden välittäjien valvontaa, ja raja-tarkastusten kohdentamista entistä tehokkaammin laittomiin tavaroihin jatketaan käyttämällä korkealaatuisia tiedustelu- ja riskinarviointitekniikkoja.

I C Hallinto-, lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten koulutus

39. Espanjassa järjestettiin koko vuoden erilaisia kursseja ja seminaareja, joissa jaettiin tietoja aseiden laittoman kaupan estämisestä ja torjuntaa koskevan lainsäädännön soveltamisesta. Tämä toiminta suunnattiin viranomaisille ja laitoksille asiaa sääntelevien sääntöjen levittämiseksi.

40. Ruotsin kansallinen maanpuolustuskorkeakoulu (Försvarshögskolan) johtaa laajaa aseriisunnan, demobilisaation ja yhteiskuntaan sopeuttamisen ohjelmaa (DD&R), johon kuuluu niin kansallista kuin kansainvälistä koulutusta.

I D Muut aloitteet ja toimet

41. Italiassa tuhottiin ylijäämänä seuraavat pienaseet ja kevyet aseet vuonna 2002:

— 3 revolveria ja automaattipistoolia (beretta m51),

— 1 071 kivääriä ja karbiinia (t2).

II KANSAINVÄLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOTOIMET VUONNA 2002

II A Toimenpiteet pienaseiden ja kevyiden aseiden keskittymisen ja leviämisen torjumiseksi ja tavanomaisten aseiden laittoman kaupan estämiseksi

II A.1 *Taloudellinen, tekninen ja muu tuki YK:n, Punaisen Ristin kansainvälisen komitean ja muiden kansainvälisten tai alueellisten järjestöjen tai valtioista riippumattomien järjestöjen johtamille ohjelmille ja hankkeille*

II A.1.1 Euroopan unionin tukemat toimet ja hankkeet

42. Neuvosto teki 11.11.2002 päätöksen (neuvoston päätös 2002/904/YUTP), jolla jatkettiin Euroopan unionin osallistumista pienaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen Kambodžassa. Päätökseen sisältyy 1 568 000 euron lisämääräraha EU:lta hankkeen jatkamiseksi ja laajentamiseksi. Hanke, joka käynnistettiin vuonna 1999, on täysin EU:n suunnittelema ja hallinnoima.

43. Neuvosto teki 21.10.2002 päätöksen (neuvoston päätös 2002/842/YUTP), jolla EU myönsi 200 000 euron määrärahan YK:n kehitysohjelman (UNDP) ja vakaussopimuksen puitteissa perustetun, käsiaseiden vähentämistä käsittelevän Kaakkois-Euroopan alueellisen selvityskeskukseen juokseviin menoihin Belgialla.

II A.1.2 EU:n yhteistyö muiden valtioiden kanssa

44. Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen huippukokouksessa 17.12.1999 päätettiin perustaa pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevä työryhmä asiantuntijatasen säännöllistä yhteydenpitoa varten yhteistyön ja tiedonvaihdon lisäämiseksi sekä EU:n ja Yhdysvaltojen pienasekysymyksissä saavuttaman edistymisen arvioimiseksi. Työryhmä kokoontuu vähintään kerran kunkin EU:n puheenjohtajakauden aikana. Työryhmän vuonna 2002 pitämässä kokouksissa keskityttiin valmistelevaan pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjuntaa koskevaan YK:n toimintaohjelmaan osallistuvien valtioiden kesken vuonna 2003 järjestettävää ensimmäistä kaksivuotiskokousta ja tutki- maan keinoja, joilla jatkaa yhteistyötä toimintaohjelman täytäntöönpanossa. Työryhmä myös ajantasaisti pienaseita ja kevyitä aseita koskevan EU:n ja YK:n yhteisen julkilausuman ja keskusteli mahdollisuudesta hyväksyä yhteiset normit pienaseita ja

kevyitä aseita koskevista asioista YK:lle annettavaa vuosiraporttia varten. Samoin tiedotettiin EU:n ja Yhdysvaltojen rahoittamista hankkeista ongelmasta kärsivissä maissa.

45. EU:n ja Kanadan huippukokouksessa 16.12.1999 annetun yhteisen pienasetyöryhmän perustamista koskevan julkilausuman mukaisesti työryhmä on kokoontunut joka kuudes kuukausi. Työryhmän vuonna 2002 pidetyissä kokouksissa keskusteltiin pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjuntaa koskevaan YK:n toimintaohjelmaan osallistuvien valtioiden kesken vuonna 2003 järjestettävään ensimmäiseen kaksivuotiskokoukseen liittyvistä näkökohdista ja tarkasteltiin EU:n ja Kanadan eri puolilla maapalloa rahoittamien avustushelmien täytäntöönpanon tilannetta. Erityistä huomiota kiinnitettiin Albaniassa toteutettavaan ampumatarvikkeiden hävittämishankkeeseen.

46. EU ja Eteläisen Afrikan kehitysyhteisö (SADC) hyväksyivät vuonna 1998 kevyitä aseita ja laitonta kauppaa koskevan alueellisen toimintaohjelman, joka tarjoaa puitteet muun muassa toimille, jotka koskevat laitonta kauppaa, aseiden myynnin oikeudellisen valvonnan vahvistamista, aseiden poistamista siviileiltä ja avoimuuden lisäämistä. EU:n ja SADC:n pienasetyöryhmä perustettiin vuonna 1999. Työryhmä pohti vuonna 2002 pääasiassa mahdollisen kahdenvälisen yhteistyön aloja, joista joitakin käsiteltiin myös Brysselissä marraskuussa 2002 ampuma-aseita koskevan SADC:n pöytäkirjan täytäntöönpanon edistämisestä sekä SADC:n ja EU:n yhteistyön tiivistämisestä pidetyssä seminaarissa. Samoin pohdittiin perusteellisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjuntaa koskevaan YK:n toimintaohjelmaan osallistuvien valtioiden kesken vuonna 2003 järjestettävään ensimmäiseen kaksivuotiskokouksen valmisteluja. Lisäksi tiedotettiin toimintaohjelman täytäntöönpanosta sekä eteläisessä Afrikassa että Euroopassa.

II A.1.3 EU:n jäsenvaltioiden tekemä yhteistyö

47. Belgia tuki YK:n aseidenriisuntatutkimusinstituutin (Unidir) hanketta "Ihmisten turvallisuus ja pienaseet Länsi-Afrikassa — kansalaisyhteiskunnan roolin vahvistaminen". Hankkeessa korostetaan ihmisten turvallisuutta, rauhan rakentamista ja konkreettista aseistariisuntaa erityisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden näkökulmasta.

48. Belgia on myös tukenut pienaseongelmaa käsittelevää tutkimushanketta "Small Arms Survey", joka kuuluu Genevessä sijaitsevan tutkimuslaitoksen Graduate Institute of International Studies strategisen ja kansainvälisen turvallisuusalan tutkimus-

ohjelmaan. Hankkeessa pyritään luomaan verkosto pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämistä koskevan puolueettoman ja julkisen tiedon vaihdolle.

49. Tanska tuki 135 000 eurolla edelleen laittomien aseiden keräämistä ja kestäväen kehityksen tukemista N'Guigmin hallintoalueella Nigerissä koskevaa UNDP:n pilottihanketta.

50. Suomi antoi rahoitustukea viisivuotiselle Biting the Bullet -hankkeelle (BtB), jonka ensimmäinen seurantakokous järjestetään vuonna 2006. BtB-hankkeen vetäjinä on kansainvälisiä valtioista riippumattomia järjestöjä kuten Basic, International Alert ja Saferworld. BtB-hankkeessa organisoidaan epävirallinen kansainvälinen prosessi, jossa pienaseita käsittelevä neuvonantava työryhmä tarkastelee seuraavia kysymyksiä: 1) pienaseiden ja kevyiden aseiden siirtyminen muiden kuin valtiollisten toimijoiden haltuun, 2) ohjeet voimassa olevista kansainvälisen oikeuden mukaisista velvoitteista pienaseiden ja kevyiden aseiden liikkeiden osalta. Suomi pitää tärkeänä sitä, että helpotetaan kansainvälistä vuoropuhelua ja kehitetään innovatiivisia ja käytännöllisiä toimenasuosituksia kansainvälisen yhteistyön ja valvonnan tehostamiseksi kyseisten vakavasti otettavien kysymysten osalta. Suomi antoi tukea 10 000 euroa.

51. Suomi antoi rahoitustukea myös aseidenhallintaohjelmalle, jonka turvallisuusalan instituutti (Institute for Security Studies) pani täytäntöön Etelä-Afrikassa vuonna 2002. Suomen rahoitusosuus oli 30 000 euroa. Suomi harkitsee tuen jatkamista vuonna 2003.

52. Suomi myötävaikutti YK-johtoisen viranomaisten välisen koulutusohjelman onnistumiseen Keski-Aasiassa. Suomi tuki ETYJ:n koulutushanketta sekä antamalla rahoitustukea että järjestämällä yhden rajavalvonnan asiantuntijakouluttajan avustamaan hanketta. Koulutuksella tehostettiin ETYJ:n pienaseita ja kevyitä aseita koskevan asiakirjan täytäntöönpanoa, ja siinä keskityttiin pienaseiden laittoman kaupan torjumiseen. ETYJ:n asiantuntijaryhmä toteutti kahden viikon pilottihankkeen Uzbekistanin ja Afganistanin välisellä rajanylityspaikalla. Kyseisellä Termez-Hayraton-koulutusaloitteella pyrittiin tehostamaan paikallisten rajavartioiden ja tullivirkailijoiden valmiuksia estää laittomien aseiden kuljetukset. Erilaisia koulutuspaketteja tarjosivat rajanylityspaikkojen virkailijoille YK:n järjestöistä UNDP, ODCCP/UNODC, UNHCR, Unesco, Unicef, WFP ja OCHA sekä eräät muut kumppanit. Suomi tukee jatkossakin tätä koulutusaloitetta lähettämällä asiantuntijan avustamaan ETYJ:n hanketta Keski-Aasiassa.

53. Suomi antaa rahoitustukea pienaseiden avoimuus- ja valvontajärjestelmän (Satcra) Afrikassa toteutettavalle ohjelmalle Afrikassa sijaitsevan YK:n alueellisen rauhanrakentamis- ja aseistariisuntakeskuksen kautta. Ohjelman tavoitteet ovat seuraavat: a) pienaseiden ja kevyiden aseiden rekisterin perustaminen Afrikkaan, b) valtion valmiuksien tehostaminen varastojen hallinnassa, laillisesti omistettujen aseiden ja ampumatarvikkeiden rekisteröimisessä ja varastoimisessa, c) aseiden merkintä ja jäljittäminen, d) pienaseiden ja kevyiden aseiden liikkeitä sääntelevien kansallisten säännösten yhdenmukaistaminen, e) vuo-

ropuhelun edistäminen puolustusmateriaaliteollisuuden kanssa, f) paikallisten asevalmistajien luettelointi, g) seuranta- ja tarkastusjärjestelyt säännösten noudattamisen varmistamiseksi, h) tietoisuuden lisääminen. Suomen rahoitusosuus hankkeelle vuosina 2003–2005 on 500 000 euroa.

54. Suomi tukee UNDP:n Albanian asevalvontahanketta taloudellisesti ja on myös lähettänyt suomalaisen pienaseasiantuntijan hankkeen kansainväliseksi tekniseksi asiantuntijaksi kahden vuoden ajaksi. Pienaseita ja kevyitä aseita koskevan valvontaohjelman osat ovat a) kansalaisvalistus ja tiedotus, b) kehityshankkeet, c) aseidenkeräysjoukkojen huoltojärjestelmä, d) asevalvontatietokannan pilottihanke ja e) apu ja neuvonta. Hankkeella tuetaan pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa, mutta nämä ponnistelut pyritään samalla sijoittamaan laajempaan yhteyteensä, joka on ihmisten turvallisuuden lisääminen. Inhimillinen kehitys, taloudelliset ja sosiaaliset investoinnit sekä kestävä taloudellinen kasvu eivät voi toteutua epävarmoissa oloissa. Albanian epävarmuus johtuu monesta yhteiskunnassa vallitsevasta seikasta. Valtion ja kansalaisyhteiskunnan kyvyttömyys turvata oikeusvaltion olemassaolo on ehkä suurin epävarmuuden luoja. Hanketta tuettiin 1 150 000 eurolla vuosina 2001–2003.

55. Ranska antaa konfliktien jälkeisissä tilanteissa tukea sellaisille ohjelmille, jotka liittyvät aseidenriisuntaan, liikekannalle pantujen kotiutukseen ja entisten sotilaiden yhteiskuntaan sopeuttamiseen ja joiden hyväksi asianomaiset paikalliset ja kansainväliset järjestöt työskentelevät erityisesti Afrikassa (kahdenvälinen toiminta), entisessä Jugoslaviassa (Yhdistyneiden Kansakuntien ja Naton puitteissa) ja Aasiassa (tuki EU:n ASAC-ohjelmalle Kambodžassa). Ranska on jo antanut 457 357 euron avustuksen ECOWAS-moratorion täytäntöönpanoon ja ilmoittanut antavansa uuden 200 000 euron avustuksen.

56. Ranska on myös osallistunut aktiivisesti kansainvälisiin Yhdistyneiden Kansakuntien ja Naton koordinoituihin ohjelmiin, joilla torjutaan pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta kauppaa (esim. aseiden keräys ja siviili- ja sotilaspoliisikoulutus Kosovossa).

57. Saksa tukee liikekannalle pantujen kotiutus- ja yhteiskuntaan sopeuttamisohjelmaa, jolla on useita tuenantajia, ja on antanut 2 miljoonaa euroa usean tuenantajan yhteiseen rahoitukseen. Muihin siihen liittyviin ohjelmiin annetaan alueella lisäksi 18 miljoonaa euroa kahdenvälisesti.

58. Liittohallitus tukee Itä-Afrikan yhteisöä pienaseiden valvontaan johtavien politiikkojen uudistamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Osa tukea on koulutuksen järjestäminen turvahenkilöstölle, kansalaisyhteiskunnan jäsenille, Itä-Afrikan lakiasäättävän kokouksen jäsenille, Itä-Afrikan yhteisön sihteeristön jäsenille, uskonnollisille ryhmille sekä viestintien edustajille.

Koulutuksella pyritään saamaan aikaan kriittinen tietoisuus kontrolloimattoman pienaseiden leviämisen vaaroista. Nairobien sihteeristöön perustetaan tässä tarkoituksessa yhteystoimisto. Liittohallitus tukee samoin Eteläisen Afrikan kehitysyhteisöä (SADC) politiikkojen yhdenmukaistamisessa 14.8.2001 tehdyn tuliaseiden, ampuatarvikkeiden ja muiden niihin liittyvien materiaalien valvontaa koskevan SADC:n pöytäkirjan perusteella.

59. Liittohallitus on tukenut Angolassa angolalaisen valtioista riippumattoman järjestön "Angola 2000" toteuttamaa paikallista hanketta yhteistyössä Saferfrican kanssa. Hankkeella pyritään lisäämään tietoisuutta siitä, että on välttämätöntä vähentää pienaseiden saatavuuden haitallisia vaikutuksia yhteiskunnassa. Tähän mennessä on ryhdytty seuraaviin toimiin:

- paikallisten toimijoiden koulutus aseiden hallinnointia ja käytännön aseistariisuntaa varten,
- paikallisten toimijoiden koulutus tutkimustekniikoiden ja tietojen kvantitatiivisen analyysin käyttöön,
- tutkimus ihmisten turvallisuudesta valikoiduilla alueilla,
- seminaari tulosten levittämiseksi,
- kansallisen toimintasuunnitelman puolesta puhuminen kansallisella tasolla.

60. Saksa on tukenut Kambodžassa aseidenriisunta-, liikekannalle pantujen kotiutus- ja entisten sotilaiden yhteiskuntaan sopeuttamisprosessia Kambodžan sotaveteraanien avustushankkeen (CVAP) kautta. Sen viimeisessä vaiheessa hankkeessa keskityttiin Kampotin ja Kampong Thomin maakuntien sotaveteraanien yhteiskuntaan sopeuttamisprosessiin. Ohjelman tarkoituksena oli tukea sotilaiden integroitumista valtakunnallisesti, lisätä ohjelman pääsihteeristön hallinnollisia valmiuksia ja auttaa luomaan kansallinen yhteiskuntaan sopeuttamisstrategia. Toimiin sisältyi

- tutkimus kahden maakunnan tulevien sotaveteraanien tarpeista,
- kotiutuskeskusten infrastruktuurin luominen,
- huoltotoimitukset kotiutuskeskuksille,

— kotitalouspakkausten hankinta ja jakelu 1 500 veteraanille (yhdessä Kambodžan Punaisen Ristin kanssa),

— ammattikoulutuksen järjestäminen veteraaneille ja heidän perheenjäsenilleen kahdessa maakunnassa,

— maatalouskurssien järjestäminen ja siemenpakettien jakelu,

— maakunnallisten CVAP-toimistojen perustaminen,

— tukea ja koulutusta kahden maakunnan veteraanikomiteoille, ja

— koulutusta ja tukea muihin palveluihin.

61. Saksa on antanut Kambodžassa tukea myös paikalliselle valtioista riippumattomalle järjestölle, "Aseiden vähentämistä käsittelevälle työryhmälle", joka pyrkii kouluttamaan muita paikallisia valtioista riippumattomia järjestöjä valistuskampanjoissa. Seuraavat toimet on toteutettu tähän mennessä:

— tarvearvointi Kampong Thomin valtioista riippumattomien järjestöjen yhteisössä,

— koulutusopastyöpajojen järjestäminen,

— käsikirjan ja koulutusoppaiden laatiminen tueksi paikallisille valtioista riippumattomille järjestöille pienasetyössä,

— taloudellinen apu ja paikallisten valtioista riippumattomien järjestöjen tukeminen pienasetyössä ja uusien työpajojen järjestämisessä,

— pilottihankkeen arviointi.

62. Liittohallitus tukee Ugandassa paikallisen valtioista riippumattoman järjestön "Borrow a Youth" toteuttamaa rauhankasvatusohjelmaa, jonka tavoitteena on, että koulut ja Ugandan nuorisojärjestöt sekä valtioista riippumattomat järjestöt tunnustavat pienaseiden vaarallisuuden ympäristössään ja toimenpiteet, joihin on ryhdyttävä vaaran vähentämiseksi. Tähän mennessä toteutettuihin toimenpiteisiin sisältyy

— opetusmateriaalin tuottaminen,

— kouluttajien koulutus, ja

— pienaseiden vastainen kampanja teatteriryhmien, radiolähetysten jne. avulla.

63. Saksa tuki ja tukee edelleen monenlaista pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvää toimintaa, joista mainittakoon:

— Maailmanpankin rahasto Sierra Leonen kansallista liikekannalle pantujen kotiutusohjelmaa varten, täydennettynä kahdenvälisillä hankkeilla Sierra Leonen entisten sotilaiden yhteiskuntaan sopeuttamiseksi,

— erilaiset pienaseita ja kevyitä aseita koskevat hankkeet, joita käytännön aseistariisunnasta kiinnostuneiden valtioiden ryhmä myös rahoittaa, ensisijassa Saharan eteläpuolisessa Afrikassa,

— Angolan entisten sotilaiden ja kotimaassaan siirtymään joutuneiden henkilöiden yhteiskuntaan sopeuttaminen,

— YK:n kehitysohjelman hanke pienaseiden ja kevyiden aseiden hävittämiseksi Nigerissa.

64. Kaikille Saksan tukipäätöksille on yhteistä se, että etusija annettiin hankkeille, joilla lisätään kyseisten avunsaajamaiden täytöntöönpanovalmiuksia asevirtojen valvonnassa (viennin ja tuonnin valvonta, jäljittämismahdollisuudet) ja keruu- ja tuhoamisohjelmille konfliktien jälkeisissä tilanteissa. Pienaseiden ja kevyiden aseiden neuvontayksikkö (help desk) Bonnin kansainvälisessä konversiokeskuksessa antaa tukea käytännön aseistariisuntatoimenpiteille, ja sen asiantuntemus ulottuu pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvien hankkeiden määrittelyyn ja suunnitteluun. Neuvontayksikkö on luonut laajan yhteysverkoston, joka koostuu pienaseiden ja kevyiden aseiden asiantuntijoista. Korostaakseen sitä, että liittohallituksesta on tärkeää helpottaa ja lisätä tietoisuutta pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvistä ongelmista, neuvontayksikkö on aloittanut laajan vuoropuhelun ja säännöllisen tietojenvaihdon kansallisten valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa.

65. Kreikka osallistuu Naton puitteissa johtomaana toteutettavuustutkimushankkeeseen, jolla pyritään hävittämään 1,5 miljoonaa pienasetta ja kevyttä asetusta ja 133 000 tonnia ampujatarvikkeita Ukrainassa. Kreikka antoi hankkeelle 50 000 euroa vuonna 2002. Kreikka antoi 86 000 euron avustuksen vuonna 2002 Naton materiaalihuoltokeskukselle pienaseiden ja kevyiden aseiden ja ampujatarvikkeiden hävittämiseen Albani-

assa. Kreikka on sitoutunut antamaan vuosittain 50 000 euron avustuksen vuoteen 2006 asti. Yleisen järjestyksen ministeriö on lisäksi toimittanut logistista ja teknistä apua Albanian poliisille ja järjestänyt seminaareja sen henkilöstölle. Seminaareissa käsiteltiin pienaseita ja kevyitä aseita koskevia aiheita ja aseiden viennin valvontaa. Kreikka antoi myös 50 000 euroa Kaakkois-Eurooppa-aloitteen rahastolle pienaseiden ja kevyiden aseiden hävittämiseen Serbiassa ja Montenegrossa.

66. Irlanti antoi 83 000 euroa Safer African hankkeeseen, joka koski teknisen avun antamista Eteläisen Afrikan kehitysyhteisölle. Irlanti antoi myös 100 000 euroa Kanadan johtamalle hankkeelle pienaseiden ja kevyiden aseiden ampumatarvikkeiden hävittämiseen Albaniassa ja on luvannut 30 000 euroa Alankomaiden johtamaan hankkeeseen Serbiassa ja Montenegrossa.

67. Luxemburg osallistui kansallisten valtuuksiensa puitteissa kevyiden aseiden hävittämishankkeeseen Albaniassa (43 660 euroa) Naton rauhankumppanuusohjelman nojalla.

68. Alankomaat perusti vuonna 2001 erityisen rahaston pienaseita ja kevyitä aseita koskeviin hankkeisiin. Sen erityistavoitteena on tukea kansainvälisten ohjelmien ja julistusten täytäntöönpanoa, joista mainittakoon Yhdistyneiden Kansakuntien toimintaohjelma, ETYJ:n pienaseita ja kevyitä aseita koskeva asiakirja ja muut alueelliset julistukset, joissa tuomitaan pienaseiden ja kevyiden aseiden laitton kauppa. Rahasto on lisäksi tarkoitettu antamaan tukea aseiden ja ammusten keräämiseen ja hävittämiseen sekä valistusohjelmiin ja tutkimukseen. Esimerkkejä rahaston avustuksen turvin vuonna 2002 toteutetuista hankkeista ovat:

- YK:n kehitysohjelman Suurten järvien alueen ja Kaakkois-Euroopan pienten aseiden ohjelmat YK:n kehitysohjelman pienaseiden ja kevyiden aseiden rahaston kautta,
- UN-LiREC:n ampuma-aseiden ampumatarvikkeita ja räjähteitä koskeva alueellinen selvitystoimisto-ohjelma Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella,
- apu pienaseiden ja kevyiden aseiden hävittämiseen rahoittamalla Kosovossa KFOR-joukkojen käytössä ollut hävitysuunia,
- avustus Safer African aseiden hallinnointi- ja aseistariisuntahdotukselle: aloitteet laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen vähentämiseksi; aloitteilla mm. luodaan kansallisia toimintasuunnitelmia Ugandaan, Namibiaan ja Mosambikiin, kansallisten yhteistyöelinten perustaminen mukaan luettuna,
- ”Biting the Bullet II”, hankkeen toteuttajat Saferworld, International Alert ja BASIC,
- avustus ISS:n pienaseiden ohjelmaan.

69. Ruotsi myönsi taloudellista apua seuraaville monenvälisille hankkeille ja valtioista riippumattomille järjestöille:

- aseiden kerääminen, Tskhinvali/Etelä-Ossetia (200 000 SEK),
- avustus pienaseiden ja kevyiden aseiden hallintojärjestelmälle (SALSA), UN-LiREC, Peru (200 000 SEK),
- pienaseiden seurattavuus- ja valvontajärjestely Afrikassa, UNREC, Togo (200 000 SEK),
- aseidenriisunta-, liikekannalle pantujen kotiutus- ja yhteiskuntaan sopeuttamisohjelma Sierra Leonessa, Maailmanpankki (2 miljoonaa SEK),
- konfliktienesto, pienaseita ja kevyitä aseita koskevat toimet mukaan luettuina, Civis, Kolumbia 2002–2003 (13,1 miljoonaa SEK),
- Etelä-Sudanin lapsisotilaiden aseidenriisunta-, liikekannalle pantujen kotiutus- ja yhteiskuntaan sopeuttaminen, Pelastakaa Lapset Ruotsi, 2002–2003 (7 miljoonaa SEK),
- erilaiset pienaseita ja kevyitä aseita koskevat toimet Latinalaisessa Amerikassa, Arias-säätiö, 2002–2004 (7 miljoonaa SEK),
- lapsisotilaiden rekrytoinnin estäminen, Unicef (4 miljoonaa SEK),
- Brazzavillen Kongon aseidenriisunta-, liikekannalle pantujen kotiutus- ja yhteiskuntaan sopeuttamisohjelma, YK:n kehitysohjelma (5 miljoonaa SEK),
- alueelliset puitteet aseidenriisunta-, liikekannalle pantujen kotiutus- ja yhteiskuntaan sopeuttamisprosesseille Suurten järvien alueella, Maailmanpankki (20 miljoonaa SEK),
- erilaisia aseidenriisunta-, liikekannalle pantujen kotiutus- ja yhteiskuntaan sopeuttamistoimia Latinalaisessa Amerikassa, mukaan luettuna parlamenttien välinen vaihto Ruotsin, Espanjan ja Väli-Amerikan välillä, Swefor, 2002–2003 (4,4 miljoonaa SEK),
- Sri Lankan entisten sotilaiden yhteiskuntaan sopeuttaminen, sotainvalidien yhdistys (ADEP) (400 000 SEK),

- Guinea-Bissaun aseidenriisunta-, liikekannalle pantujen kotiutus- ja yhteiskuntaan sopeuttamisohjelma, koordinaattori Correia – Guinea-Bissaun hallitus, 2002–2003 (20 miljoonaa SEK),
- konfliktienratkaisu, aseidenriisunta-, liikekannalle pantujen kotiutus- ja yhteiskuntaan sopeuttaminen mukaan lukien, Mosambik, Diakonia (300 000 SEK),
- avustus aseellisten konfliktien lapsia käsittelevälle Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin erityisedustajalle (700 000 SEK),
- Tutkimus lapsisotilaista: lasten ja nuorten rekrytoinnin estäminen, Upsalan yliopisto (200 000 SEK),
- avustus pienasetutkimukseen, Graduate Institute of International Studies (200 000 SEK).

70. Yhdistynyt kuningaskunta rahoitti maailmanlaajuisesta konfliktienestokeskuksesta (Global Conflict Prevention Pool) kymmenen hanketta. Hankkeiden päätavoitteet olivat toimintaedellytysten kehittäminen, konsensuksen rakentaminen sekä tutkimus ja analysointi. Pienaseiden hävittämisrahasto (SADF) rahoitti vuonna 2002 hankkeita pienaseiden hävittämiseksi Botswanassa, Keniassa ja Kambodžassa.

71. Yhdistynyt kuningaskunta tuki alueellisten sopimusten täytäntöönpanoa Afrikassa maanosaan tai sen lähistölle suuntautuvan asevirran pysäyttämiseksi. Yhdistynyt kuningaskunta oli vuonna 2002 Nairobien sihteeristön tärkein tuenantajana. Sihteeristön tehtävänä oli auttaa valtioita panemaan täytäntöön Nairobien julistuksessa annetut sitoumukset. Se on tähän mennessä antanut koulutusta ja apua alueen lainvalvontaviranomaisille ja avustanut kunkin valtion kansallisen yhteystoimiston perustamisessa. Yhdistynyt kuningaskunta auttoi muiden G8-kumppanien kanssa luomaan kontinentaaliset, alueelliset ja alialueelliset/kansalliset valmiudet YK:n toimintaohjelman ja alueellisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoa varten erityisesti Itä-Afrikassa. Tukea annettiin myös Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisön moratorion täytäntöönpanoon ja Eteläisen Afrikan kehitysyhteisön alueelliseen pienaseita ja kevyitä aseita koskevaan toimintasuunnitelmaan. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus auttaa myös valtioita panemaan täytäntöön vastuullisen vientivalvontajärjestelmän kahdenvälisen vierailujen ja seminaarien avulla alueilla, joilta vastuuton aseiden tuonti Afrikkaan alkoi menneisytydessä.

II A.2 Taloudellinen, tekninen ja muu apu muille valtioille, erityisesti ongelmasta kärsivillä alueilla sijaitseville valtioille

72. Tanska tukee miinanraivausta ja jalkaväkimiinojen hävittämistä yli 9 miljoonalla eurolla kuusivuotisen ohjelman kautta Mosambikissa. Pienaseiden ja kevyiden aseiden hävittäminen ei kuulu ohjelmaan, mutta sitäkin on harjoitettu ohessa. Tanska

on osallistunut asevoimien kotiutukseen, demobilisaatioon ja aseistariisuntaan liittyviin toimiin osallistumalla rauhanturvaoperaatioihin Balkanilla. Siviilien hallussa olevien pienaseiden ja kevyiden aseiden varastojen pienentäminen on olennainen osa tanskalaisten joukkojen toimintaa.

73. Suomi tukee Kanadan kanssa Guatemalassa toteutettavaa pienaseiden valvontaohjelmaa. Hankkeen täytäntöönpanosta vastaa vuonna 1990 perustettu valtioista riippumaton järjestö IEPADES (Instituto de enseñanza para el desarrollo sostenible). Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kansallinen asevalvontaohjelma, johon osallistuisivat kyseisestä alasta vastaavat valtion tahot ja sen piirissä toimivat kansalaisryhmät. Suomen rahoitusosuus ohjelmaan oli 20 000 euroa.

74. Suomi rahoitti ja organisoiti Nicaraguasta ja Guatemalasta olevan kahden poliisin koulutuksen Suomessa vuonna 2002. Koulutuksessa käsiteltiin muun muassa aserekisteröintiä, raja-valvontaa, asevientilupajärjestelmää ja aselainsäädäntöä. Suomi on kouluttanut kaksi pienaseasiantuntijaa perehtymään pienaseiden ja kevyiden aseiden keräämiseen ja tuhoamiseen sekä kyseisten aseiden varastoinnin hallintaan ja turvallisuuteen Sveitsin rauhankumppanuusohjelmaan kuuluvien, pienaseiden ja kevyiden aseiden keräämistä ja tuhoamista koskevien koulutusohjelmien yhteydessä sekä Sveitsissä kesäkuussa 2002. Suomi on halukas osallistumaan kansainvälisiin tai kahdenvälisiin hankkeisiin ja workshop-järjestelyihin, joita apua saava valtio pyytää aseiden keräämiseen, tuhoamiseen ja varastoinnin hallinnan aloilla. Suomi tarjoaa asiantuntija-apua sitä pyytävälle valtioille näiden ongelmien arvioimiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden hallinnassa. Suomen rauhanturvaoperaatioissa saamia kokemuksia aseiden keräämisestä ja tuhoamisesta voitaisiin hyödyntää yhteistyössä. Suomi harkitsee asiantuntijakoulutuksen järjestämistä Suomessa aiheena tietyt pienaseiden ja kevyiden aseiden hallintaan liittyvät tekniset seikat.

75. Suomi lähetti suomalaisen pienaseasiantuntijan osallistumaan Geneven tutkimuslaitoksen "Graduate Institute of International Studies" strategisen ja kansainvälisen turvallisuusalan pienasevalvontaohjelmaan "Small Arms Survey" ja antoi hankkeen rahoitukseen 60 000 euroa vuodelle 2003. Pienasevalvontaohjelman tavoitteet ovat seuraavat: a) toimia kaikkia pienaseisiin liittyviä näkökohtia koskevan puolueettoman ja julkisen tiedon pääasiallisena kansainvälisenä lähteenä, b) antaa taustaaineistoa hallituksille, poliittisille vaikuttajille, tutkijoille ja aktivisteille, c) toimia pienaseita koskevien kansallisten ja kansainvälisten, valtiollisten tai valtioista riippumattomien tahojen toteuttamien toiminta-aloitteiden riippumattomana tarkkailijana, d) toimia tieto- ja viestintäkanavana pienasekysymyksissä pohjoisen ja etelän sekä idän ja lännen välillä, e) toimia pienasekysymyksiä käsittelevien tutkijoiden, tutkimuslaitosten ja valtioista riippumattomien järjestöjen kansainvälisen verkoston keskuspaikana, f) toimia tiedonvaihdon sekä parhaita käytäntöjä ja hankkeita koskevien tietojen levittämisen foorumina pienasekysymysten alalla.

76. Suomi luottaa kansainväliseen yhteistyöhön ja koordinoitiin avustettaessa apua tarvitsevia valtioita panemaan täytäntöön pienaseita ja kevyitä aseita koskeva YK:n toiminta-ohjelma ja ETYJ:n pienaseita koskeva asiakirja. Suomi pitää pienaseiden laittoman kaupan torjunnassa erityisen tärkeänä alueellista yhteistyötä, jolla voidaan tehostaa rajavalvontaviranomaisten, tullin ja poliisin valmiuksia. Se edellyttää muun muassa valtakunnallista ja alueellista tiedonvaihtoa, henkilöstön koulutusta, apua teknisten laitteistojen käytössä, tietokantojen luomista aserekistereille sekä varastoinnin hallinnan laadun parantamista. Suomi on tiivistänyt yhteistyötä sekä asiantuntemuksen ja koulutuksen vaihtoa muun muassa tullin, poliisin, tiedustelupalvelun ja asevalvonnan alasta vastaavien virkamiesten kesken kansallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla.

77. Ranska kannattaa kahdenvälisiä toimia, jotka keskitetään poliittisina painopisteinä pidetyille maantieteellisille alueille (esimerkiksi Länsi-Afrikkaan). Ranska tukee EU:n puitteissa toteutettavia yhteistyöohjelmia vuonna 1998 hyväksytyn ja vuonna 2002 muutetun yhteisen toiminnan mukaisesti. Ranska osallistuu aktiivisesti rauhanturvaamis- ja rauhaanpakottamistoiminnan edistämiseen järjestämällä seminaareja ja avustushankkeita (asiantuntijan lähettäminen avustamaan Burundissa rauhanturvaoperaatioon OAU:n alaisuudessa osallistuvia Etiopian sotilasjoukkoja).

78. Saksa tuki seuraavia alueellisia ohjelmia:

- Ruandan aseidenriisuntaa, liikekannalle pantujen kotiutusta ja yhteiskuntaan sopeuttamista koskevan ohjelman yhteisrahoitus,
- Somalin niemimaan SALIGAD-pienasehanke,
- Mosambikin ”yhteisön kehittämistä pienaseiden ja kevyiden aseiden sijaan” (SALW for Community Development) -hanke,
- Etelä-Afrikan taajama-alueita koskeva lähipoliisitoiminta ja konfliktienesto,
- pienaseiden hävittäminen Albaniassa, henkilöstön koulutus hävittämisen organisoinnissa,
- ampumatarvikkeiden poistamista ja tuhoamista koskeva ETYJ:n hanke Moldovassa.

79. Saksan toteuttamiin hanketoimiin aseidenriisunnan, liikekannalle pantujen kotiutuksen ja yhteiskuntaan sopeuttamisen sekä tietoisuuden lisäämisen aloilla liittyy läheisesti myös Saksan tuki kahden- ja monenvälisille hankkeille kansainvälisen sitoutumisen lisäämiseksi ja toimien tehostamiseksi vientival-

vonnan osalta. Tätä tarkoitusta varten Saksa käy vastavuoroista tiedonvaihtoa muiden valtioiden kanssa. Saksa toimii tällä alalla osittain Euroopan komission tai kansainvälisten valvontajärjestelmien nimissä ja osittain lähettämällä asiantuntijoita osallistumaan muiden valtioiden hankkeisiin. Lisäksi Saksa järjestää asiantuntijatapaamisia ja avustaa muita valtioita (kuten Keski- ja Itä-Euroopan liittyviä ja ehdokasvaltioita) kansallisten vientivalvontajärjestelmien luomisessa. Siinä yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota pienaseita ja kevyitä aseita koskevaan ongelmaan ja pohdittu muun muassa uusien asianmukaisten lakien laatimista ja voimaansaattamista sekä tehokkaan lainvalvonnan edellyttämän ilmapiirin luomista. Saksa on antanut lisäksi muille maille teknistä apua ja rahoitustukea pienaseiden ja kevyiden aseiden tuhoamiseksi, ja se on valmis harkitsemaan jatkohankkeiden toteuttamista tulevaisuudessa.

80. Yksityiskohtaiset analyysit ja arvioinnit rikoksista, joihin liittyy pienaseiden ja kevyiden aseiden laittonta kauppaa Saksassa, osoittavat, että usein otaksuttua huumausainekaupan, kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin välistä yhteyttä ei voida suoralta kädeltä vahvistaa niiden Saksassa tehtyjen rikosten osalta, joihin liittyy pienaseita ja kevyitä aseita. Saksan ponnisteluissa keskitytään sen vuoksi eurooppalaisten naapurimaiden avustamiseen. Saksa on käynnistänyt Kaakkois-Euroopan vakaussopimuksen puitteissa alueen eri maiden kanssa tiiviin yhteistyön poliisin ja tullin tasolla. Yhteistyössä keskitytään pääasiassa pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjumisesta ensisijaisesti vastaavina viranomaisina toimivien rajapoliisivoimien koulutukseen ja erikoistumiseen. Tullin tutkintayksikkö esimerkiksi avustaa Slovenian viranomaisia näiden pyrkimyksissä torjua järjestäytyntä kansainvälistä rikollisuutta toteuttamalla tutkimuksia, jotka kohdistetaan aseita salakuljettavien kaakkoiseurooppalaisten ryhmien Saksassa asuviin jäseniin.

81. Paikallistasolla liittovaltion tullihallinto osallistuu pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman rajat ylittävän kaupan ennalta ehkäisemiseen ja torjumiseen suorittamalla satunnaisia tavaraliikenteen tarkastuksia ilman erityistä konkreettista epäilyperustetta. Tarkastuksia suorittavat erityisesti rajaselvitys- ja rajavalvontayksiköt sekä liikkuvat valvontayksiköt. Alueellisen tason toimista on syytä mainita tullin tutkimusyksikön ja Ranskan tullihallinnon välinen tiivis yhteistyö. Se sisältää myös säännöllisiä yhteisiä erityistarkastuksia, joiden tavoitteena on yksinomaan pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjunta. Nämä erityistarkastukset ovat osoittautuneet tarpeelliseksi monen vuoden kokemuksen pohjalta. Tiedonvaihto Saksan, Ranskan ja Itävallan tullien välillä on erittäin laajaa. Kyseisten maiden tullien tutkimusyksiköt vaihtavat tiedustelutietoa pienaseiden ja kevyiden aseiden laittomasta kaupasta. Tiivistä yhteistyötä pidetään yllä myös Slovenian viranomaisten kanssa.

82. Laajemmassa merkityksessä Saksa on edistänyt oikeudellisten toimien helpottamista pienaseiden ja kevyiden aseiden

laittoman kaupan torjumiseksi tekemällä kahdenvälisiä sopimuksia, joissa on lausekkeita asekaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja hävittämisestä.

II A.3 Käytännön toimenpiteiden koordinointi muiden jäsenvaltioiden ja EU:n komission kanssa

83. Pienaseita ja kevyitä aseita koskevia kysymyksiä käsiteltiin vuonna 2002 tavanomaisten aseiden vientiä (COARM), aseidenriisuntaa (CODUN) ja asesulkua (CONOP) käsittelevissä troikan kokouksissa assosioituneiden valtioiden, ETA- ja EFTA-maiden, Venäjän federaation, Ukrainan, Kanadan, Yhdysvaltojen, Kiinan ja Etelä-Korean kanssa sekä EU:n ja Yhdysvaltojen ja Kanadan yhteisissä pienasetyöryhmissä.

II A.4 Kansainvälisiin seminaareihin ja konferensseihin osallistuminen tai niiden järjestäminen

84. Itävalta sponsoroï muiden EU-kumppanien kanssa Pretoriassa Etelä-Afrikassa 18.–21.3.2002 pidettyä konferenssia ”Tarpeet ja kumppanuudet” pienaseita koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanosta.

85. Suomi järjesti ja rahoitti joulukuussa 2001 yhdessä Kanadan, Costa Rican ja Arias-säätiön kanssa Keski-Amerikan maille tarkoitettun pienaseita käsittelevän konferenssin. Sen päätarkoituksena oli YK:n toimintaohjelman jatkotoimenpiteet, ja siihen osallistuivat pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen, valvonnan ja kaupan alalla toimivat hallitusten ja virastojen edustajat. Suomen rahoitusosuus oli 28 500 euroa.

86. Suomen ulkoasiainministeriö järjesti yhteistyössä ETYJ:n sihteeristön kanssa kesäkuussa 2002 Helsingissä Keski-Aasian maille tarkoitettun rajavalvontaa koskevan koulutusseminaarin. Siihen osallistuivat Kazakstan, Kirgistan, Tadžikistan, Turkmenistan ja Uzbekistan. Koulutusta annettiin poliisi- ja tullivirkailijoille sekä vienti- ja rajavalvontaviranomaisille. Seminaarin tarkoituksena oli auttaa Keski-Aasian maita tehostamaan vientivalvonta- ja rajaturvallisuusjärjestelmiään pienaseiden, huumausaineiden ja strategisten tuotteiden laittoman kaupan vähentämiseksi. Seminaari järjestettiin tehokkaiden rajojen käsitteen laajentamiseksi osana vuoden 2001 lopussa ja vuoden 2002 toukokuussa Keski-Aasiassa pidettyjen pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien ETYJ:n työkokousten jatkotoimia. Seminaarissa esiteltiin aseita ja aserekistereitä koskevaa Suomen lainsäädäntöä. Siinä käsiteltiin mm. puolustustarvikkeiden, kaksikäyt-

tötarvikkeiden sekä ydinmateriaalin, -laitteiden ja -teknologian vientivalvontaa sekä radioaktiivista materiaalia koskevaa rajavalvontaa. Lisäksi esiteltiin ylijäämäaseiden turvallista varastointia ja hävittämistä. Osallistujat tekivät myös vierailun Suomen armeijan pienaseiden ja kevyiden aseiden säilytysalueelle.

87. Suomi osallistui niiden maiden osallistujien matkakuluihin, jotka hakivat turvallisuusneuvoston tukiyksikön rahoitusta Wienissä helmikuussa 2002 järjestettyyn pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevään ETYJ:n seminaariin. Suomen rahoitusosuus oli 15 000 euroa.

88. Saksa osallistui aktiivisesti Keski-Aasiassa ja Kaakkois-Euroopassa pidettyihin pienaseita ja kevyitä aseita käsitteleviin ETYJ:n ja YK:n työkokouksiin ja toimi joissain tapauksessa mukana niiden sponsorointitehtävissä.

89. Saksa on toimittanut rahoituksellista ja asiantuntija-apua rajojen turvallisuutta sekä käsiaseiden ja kevyiden aseiden merkintää ja säilytyksen hallintaa koskeviin seminaareihin, jotka pidettiin ETYJ:n suojeluksessa Termizissä (Uzbekistan) ja Zagrebissa (Kroatia).

90. Italia osallistui 22 000 eurolla Bukarestissa helmikuussa 2003 pidetyn pienaseiden ja kevyiden aseiden laiton kauppaa koskevan YK:n toimintaohjelman alueellista täytäntöönpanoa käsitelleen ETYJ:n seminaarin organisointiin.

91. Lisäksi Italia osallistui seuraaviin kansainvälisiin seminaareihin ja konferensseihin:

- pienaseiden ja kevyiden aseiden laiton kauppaa koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa käsitellyt konferenssi Afrikassa (Pretoria, 18.–22.3.),
- EU:n jäsenvaltioiden ja assosioituneiden valtioiden kolmas tavanomaisten aseiden vientiä koskeva kokous (Sofia, 10.4.),
- valtioista riippumattomien järjestöjen liittouman ja Saferworld-järjestön seminaari aseviennin valvonnasta Euroopan unionissa (Madrid, 10.5.),
- Kaakkois-Euroopan vakaussopimuksen puitteissa toimiva käsiaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa käsittelevä alueellinen johtoryhmä (Skopje, 30.5.),
- ”World Forum on the Future of Sport Shooting Activities” -järjestön pienaseiden ja kevyiden aseiden vientiä, tuontia ja välitystä käsitellyt työkokous (Napoli, 13. ja 14.6.),

- pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta kauppaa koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa käsitellyt alueellinen seminaari (Manila, 9. ja 10.7.),
- pienaseita ja kevyitä aseita käsitellyt Naton ja EAPC:n työkokous (Zagreb, 24. ja 25.10.),
- pienaseiden ja kevyiden aseiden kansallisia ja kansainvälisiä vaikutuksia käsittelevää Etyjin 11. taloudellista foorumia valmistelevalle seminaarille (Sofia, 11. ja 12.11.),
- pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaavan Kaakkois-Euroopan selvitystoimiston järjestämä tuenantajien konferenssi (Geneve, 20.11.),
- valtioista riippumattoman järjestön Saferworldin järjestämä aseviennin valvontaa EU:ssa käsitellyt epävirallinen kokous (Bryssel, 3.12.).

92. Alankomaat osallistui Pretoriassa 18.–21.3.2002 pidetyn pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta kauppaa Afrikassa koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa koskevan konferenssin ”Tarpeet ja kumppanuudet” järjestämiseen ja rahoitukseen; järjestämiseen osallistuivat myös Itävalta, Kanada, Kenia, Mali, Nigeria, Norja, Etelä-Afrikka, Sveitsi ja Yhdistynyt kuningaskunta.

93. Portugali osallistui pienaseiden laitonta kauppaa Afrikassa koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa koskevaan konferenssiin ”Tarpeet ja kumppanuudet” (Pretoria, 18.–21.3.2002).

94. Ruotsi osallistui erilaisiin kansainvälisiin seminaareihin kuten pienaseiden laitonta kauppaa koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanosta, pienaseiden laittomasta välittämisestä ja viennin valvonnasta järjestettyihin seminaareihin.

95. Yhdistynyt kuningaskunta sponsoroii yhdessä muiden EU:n kumppanien kanssa pienaseiden laitonta kauppaa Afrikassa koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa koskevaa konferenssia ”Tarpeet ja kumppanuudet”, joka pidettiin Pretoriassa (Etelä-Afrikka) 18.–21.3.2002.

II A.5 Muut aloitteet

96. Suomi on lähettänyt joukkoja YK:n johtamiin rauhan turvaamista ja palauttamista koskeviin Naton operaatioihin Bosniassa ja Hertsegovinassa sekä Kosovossa, ja sillä on merkittävä koordinoituvastuu. Operaatioihin sisältyy aseistettujen joukkojen demobilisaatio, rikosten (kuten henkilöiden, aseiden ja huumausaineiden salakuljetusten) valvonta ja ehkäisy, yleisen järjes-

tyksen säilyttäminen, turvallisuuden tehostaminen ja muut toimet, joilla edistetään merkittävästi pienaseista johtuvan turvallisuuhan pienentämistä Länsi-Balkanin paikallisissa yhteisöissä.

97. Ranska tukee toimia oikeusvaltion palauttamiseksi konfliktin jälkeisissä tilanteissa. Parhaillaan se osallistuu Kongon demokraattisen tasavallan, Norsunluurannikon ja Kosovon operaatioihin.

98. Saksa osallistui pienaseiden ja kevyiden aseiden keräämiseen Kaakkois-Euroopassa lähettämällä joukkoja SFOR:ään ja KFOR:ään sekä Harvest-operation ja operaatio Kettuun (Amber Fox) ja avusti kranaatinheitinten (82 mm) hävittämisessä Bosniassa ja Hertsegovinassa Daytonin määräysten mukaisesti. Sotilas- ja siviilikäyttöön tarkoitettujen pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan ehkäisy on osa yhdyntynyttä rajavalvontajärjestelyä, jota tuetaan Saksan poliisiyhteistyöllä Kaakkois-Euroopan vakaussopimuksen puitteissa.

99. Saksa toimii tiiviissä yhteistyössä Interpolin kanssa pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta kauppaa harjoittavien ryhmittymien ja yksilöiden jäljittämiseksi tarvittaessa yksittäisten rikostutkintojen puitteissa. Yhdessä tapauksessa eräs pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjumisessa aktiivisen toisen maan hallitus on toimittanut jäljittämispyyntöä Saksalle suoraan eikä Interpolin kautta, koska pyyntö ei johtunut yksittäisistä rikostutkinnoista. Saksa on ollut Interpolin IWETS-työryhmän aktiivinen jäsen sen perustamisesta alkaen. Se osallistuu yhdessä seitsemän muun maan kanssa IWETS:n pilottihankkeeseen, jonka on määrä käynnistyä vuoden 2003 puolivälissä.

100. Italian asevoimat osallistuivat useaan ulkoiseen operaatioon, joissa kerättiin/takavarikoitiin ja hävitettiin seuraavat pienaseet ja kevyet aseet:

Kaakkoinen monikansallinen prikaati (Kosovo)

— 310 kivääriä,

— 100 revolveria,

— 6 konekivääriä,

— 20 panssarintorjuntaohjuksen kannettavaa laukaisulaitetta,

— 7 rakettia,

— 183 kranaattia,

- 2 780 miinaa,
- 27 517 eri kaliiperin ampumatarviketta.

Monikansallinen erityisyksikkö (Kosovo):

- 86 erityyppistä asetta,
- 16 706 eri kaliiperin ampumatarviketta,
- 135 kranaattia,
- 1 000 kg räjähteitä,
- 20 panssarintorjuntaohjuksen kannettavaa laukaisulaitetta.

Monikansallinen erityisyksikkö (Bosnia):

- 1 kivääri.

101. Portugali lähettää muiden Naton jäsenten kanssa joukkoja YK:n johtamiin SFOR- ja KFOR-rauhanturvajoukkoihin Bosniassa ja Hertsegovinassa ja Kosovossa. Yksi Portugalin joukkojen tehtävä on pienentää siviiliväestön asevarastoja.

102. Yhdistynyt kuningaskunta lähettää muiden Naton jäsenten kanssa joukkoja YK:n johtamiin SFOR- ja KFOR-rauhanturvajoukkoihin Bosniassa ja Hertsegovinassa ja Kosovossa. Sen joukot osallistuvat aktiivisesti siviiliväestön asevarastojen pienentämiseen.

II B Osallistuminen kansainvälisten järjestöjen työhön ja alueellisiin järjestelyihin tavanomaisten aseiden ja erityisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla

II.B.1 Yhdistyneet Kansakunnat

103. Itävalta on osallistunut edelleen YK:n toimiin kuten seminaareihin ja työkokouksiin sekä pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyviä ongelmia koskeviin kansallisiin aloitteisiin.

104. Tanska on osallistunut edelleen YK:n toimiin kuten seminaareihin ja työkokouksiin sekä pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyviä ongelmia koskeviin aloitteisiin.

105. Ranska osallistui YK:n asiantuntijaryhmään, jonka tehtävänä oli tehdä toteutettavuustutkimus kansainvälisestä välineestä pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan jäljittämiseksi (päättölauselma 56/24 V). Ranska osallistui myös pienaseiden välittämistä tutkimaan perustettuun YK:n asiantuntijaryhmään.

106. Kreikka allekirjoitti 10.10.2002 kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirjan ampuma-aseiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumisesta.

107. Irlannin otaksutaan voivan allekirjoittaa vuoden 2003 loppuun mennessä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirja ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumisesta.

108. Italia on jatkanut kansallisia menettelyjään ratifioidakseen YK:n pöytäkirjan ampuma-aseiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumisesta.

109. Alankomaat osallistui YK:n asiantuntijaryhmään, jonka tehtävänä oli tehdä toteutettavuustutkimus kansainvälisestä välineestä pienaseiden laittoman kaupan jäljittämiseksi.

110. Portugali on osallistunut edelleen Yhdistyneiden Kansakuntien toimiin.

111. Yhdistynyt kuningaskunta allekirjoitti 6.5.2002 pöytäkirjan ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumisesta. Se kannustaa muitakin allekirjoittamaan pöytäkirjan ja toimimaan sen täytäntöönpanemiseksi. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäasiainministeriö toimii aktiivisesti Euroopan komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa ampumatarvikkeita koskevassa YK:n pöytäkirjassa edellytettyjen merkintäsäännösten täytäntöönpanemiseksi. Tämä edellyttää aseiden merkintää niiden ensimmäisellä tuontipaikalla EU:iin. Yhdistynyt kuningaskunta oli edustettuna hallitusten tason YK:n asiantuntijaryhmässä, joka teki toteutettavuustutkimusta merkinnöistä ja jäljittävyydestä.

II B.2 YK:n yleiskokouksen ensimmäinen komitea

112. Jäsenvaltiot ovat esittäneet seuraavat kannat YK:n 57. yleiskokouksen ensimmäisessä komiteassa hyväksytyjen pienaseita koskevien päätöslauselmien osalta:

- päätöslauselma 57/65 ("Aseriisunnan ja kehityksen välinen suhde"): 13 EU-maata puolsi, kaksi äänesti tyhjää,
- päätöslauselma 57/66 ("Aseiden, puolustustarvikkeiden ja kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian siirtoa koskeva kansallinen lainsäädäntö"): Alankomaat esitti, kaikki EU-maat kannattivat,
- päätöslauselma 57/70 ("Valtioille annettava apu pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan hillitsemiseksi"): kaikki EU-maat kanssasuosittivat,
- päätöslauselma 57/72 ("Pienaseiden ja kevyiden aseiden laitton kauppa"): kaikki EU-maat kanssasuosittivat,
- päätöslauselma 57/75 ("Avoimuus puolustusmateriaalialalla"): Alankomaat esitti, kaikki EU-maat kanssasuosittivat,
- päätöslauselma 57/81 ("Rauhan lujittaminen käytännön aseidenriisuntatoimenpitein"): Saksa esitti, kaikki EU-maat kanssasuosittivat.

II B.3 ETYJ

113. Itävalta panee täytäntöön pienaseita ja kevyitä aseita koskevan ETYJ-asiakirjan ja tukee pienaseita koskevia aloitteita Kaakkois-Euroopan vakaus sopimuksen puitteissa.

114. Tanska on osallistunut edelleen ETYJ:n toimiin ja panee täytäntöön pienaseita ja kevyitä aseita koskevan ETYJ-asiakirjan.

115. Suomi on aktiivisesti kannattanut pienaseita ja kevyitä aseita koskevan ETYJ:n asiakirjan täytäntöönpanoa. Suomi laati vapaaehtoisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden vientivalvontaa koskevan parhaiden käytäntöjen oppaan. Käytännön työn tekivät Suomen ulkoasiainministeriön asiantuntijat, joilla oli tukena kansallisten asiantuntijoiden ryhmä. Suomella on ryhmässä edustajia kaikista ministeriöistä, jotka ovat tekemisissä pienaseiden vientiä koskevien asioiden kanssa. Suomen tavoitteena oli saada käyttöön ihanteellinen vientivalvontajärjestelmä, jossa otetaan huomioon erot kansallisissa lainsäädännöissä. Tavoitteena oli kuvata paras mahdollinen vientivalvontajärjestelmä, joka mahdollistaa erilaiset kansalliset menettelyt ja käytännöt. Opas on jaettu viiteen eri lukuun. Se tarjoaa tietoa pienaseiden ja kevyiden aseiden kansallisen vientivalvontajärjestelmän kehittämiselle. Oppaassa esitellään asianmukaiset kansainväliset sitoumukset, luetellaan kansallisen lainsäädännön välttämättömät osat, annetaan suuntaviivat vientipolitiikalle ja päätöksenteolle sekä vientivalvonnan tehokkaalle täytäntöönpanolle. Opas käsittelee myös pienaseiden ja kevyiden aseiden tuontia ja kauttakuljetusta soveltuvin osin. Oppaassa on hyvin kattavat, lukuisista eri lähteistä peräisin olevat vientivalvontakriteerit,

mukaan lukien ETYJ:n asiakirja ja EU:n käytännönsäännöt. Kyseiset kriteerit muodostaisivat hyödyllisen luettelon valtioille vientilisenssejä myönnettäessä. Oppaassa otetaan esille myös kaikkia kansallisen lisenssijärjestelmän osatekijöitä koskevat parhaat käytännöt ja perehdytään toimenpiteisiin, joilla torjutaan petoksia ja väärennetyjen loppukäyttäjätodistusten käyttämistä laittomiin tarkoituksiin. Kyseisillä toimenpiteillä voitaisiin edistää loppukäyttäjätodistusten yhdenmukaistamista yhteisellä korkealla tasolla. Wassenaarin järjestelyä ja aseiden vientiä koskevia EU:n käytännönsäantöjä on myös käytetty aseiden vientiä koskevassa parhaiden käytäntöjen oppaassa. Suomen rahoitusosuus oppaan laatimiseen oli 4 500 euroa.

116. Suomi osallistui 100 000 eurolla nopean toiminnan rahastoon ETYJ:n valtuuskunnan toiminnan rahoittamiseksi Georgiassa 2002. Nopean toiminnan rahaston tarkoituksena on antaa apua yhteisöille, jotka luovuttavat vapaaehtoisesti aseita pienaseita koskevan ETYJ:n asiakirjan täytäntöönpanemiseksi.

117. Suomi on tukenut ETYJ:n turvallisuusyhteistyön forumin tukihenkilön virkaa konfliktienestokeskuksessa/ETYJ:ssä marraskuusta 2001 lähtien tarkoituksena avustaa ETYJ:n osallistujavaltioita pienaseita ja kevytaseita koskevan ETYJ:n asiakirjan täytäntöönpanemisessa sekä asiaankuuluvia ETYJ:n valtuuskuntia ja paikan päällä toteutettavia toimia pienaseisiin ja kevytaseisiin liittyvissä asioissa. Yksi konfliktienestokeskuksen tänä aikana valmistelemissa käytännön välineistä oli ETYJ:n vastausmalli siitä, kuinka tietojenvaihdosta raportoidaan; Etj toimitti sen myös YK:lle.

118. Ranska on aktiivisesti osallistunut tietojenvaihtoon pienaseita ja kevyitä aseita koskevan ETYJ:n asiakirjan puitteissa.

119. Saksa on tarjonnut ehdotuksia aseiden ylijäämää ja, yhdessä Norjan kanssa, välitystä koskeviksi luvuiksi pienaseita ja kevyitä aseita koskevan parhaiden käytäntöjen oppaaseen ja on osallistunut aktiivisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden hävittämistä koskevan kuvitetun luettelon laatimiseen.

120. Italia on edelleen aktiivisesti pannut täytäntöön marraskuussa 2000 hyväksyttyä pienaseita ja kevyitä aseita koskevaa ETYJ:n asiakirjaa. Siinä yhteydessä Italia esitti kansallisesti ajantasaistettuja tietoja pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvän tietojenvaihdon tärkeimmistä tekijöistä (valmistus, merkintä, vien-

tivalvonta, välitys, hävittämistekniikka), jotka on vahvistettu edellä mainitussa ETYJ:n asiakirjassa.

121. Luxemburg osallistuu ETYJ:n toimintaan.

122. Alankomaat myötävaikutti pienaseita ja kevyitä aseita koskevan ETYJ:n asiakirjan täytäntöönpanoon Keski-Aasian valtioissa liittyvien ETYJ:n koulutustyöpajojen seurantakokouksen järjestämiseen Almatyssa toukokuussa 2002. ETYJ:n puheenjohtajana 2003 Alankomaat järjesti pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan seminaarin Sofiassa marraskuussa 2002 ETYJ:n vuoden 2003 talousfoorumin valmisteleiseksi.

123. Alankomaat on osallistunut toiseen ETYJ:n tietojenvaihtoon kesäkuussa 2002. Kanadan ja Yhdysvaltojen kanssa Alankomaat valmisteli pienaseiden ja kevyiden aseiden hävittämistekniikoita koskevaa lukua ETYJ:n parhaiden käytäntöjen oppaaseen.

124. ETYJ:n puheenjohtajana 2002 Portugali edesauttoi osaltaan terrorismin ehkäisyä ja torjuntaa koskevan peruskirjan hyväksymistä. Osallistujavaltiot ilmoittivat peruskirjassa päättäväisyytensä torjua tavanomaiden aseiden, myös pienaseiden ja kevyiden aseiden, haltuun saamisen ja laittoman leviämisen aiheuttamaa uhkaa. Portugali panee täytäntöön pienaseita ja kevyitä aseita koskevaa ETYJ:n asiakirjaa.

125. Espanja on edelleen aktiivisesti pannut täytäntöön pienaseita ja kevyitä aseita koskevaa ETYJ:n asiakirjaa. Siltä osin Espanja esitti pienaseita ja kevyitä aseita koskevan ETYJ:n asiakirjan III luvun f.1 kohdassa ja IV luvun e.1 kohdassa mainitun tietojenvaihdon kansallisen päivityksen. Yhdessä Sveitsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa Espanja on edistänyt parhaiden käytäntöjen oppaan valmistelua pienaseiden ja kevyiden aseiden asevarastojen hallinnointiin ja turvallisuuteen liittyvien kansallisten menettelyjen osalta. Opa oli valmis julkaistavaksi 3.3.2003.

126. Ruotsi on osallistunut pienaseita ja kevyitä aseita koskevaan tietojenvaihtoon Etyjissä. Ruotsi johtaa ETYJ:n parhaiden käytäntöjen oppaan kehittämistä aseriisuntaan, kotiuttamiseen ja yhteiskuntaan sopeuttamiseen liittyvien prosessien osalta.

127. Yhdistynyt kuningaskunta panee täytäntöön pienaseita ja kevyitä aseita koskevaa ETYJ:n asiakirjaa. Yhdessä Espanjan ja Sveitsin kanssa Yhdistynyt kuningaskunta on johtanut pienaseiden ja kevyiden aseiden asevarastojen hallinnointia koskevan ETYJ:n parhaiden käytäntöjen oppaan valmistelua. Yhdistynyt kuningaskunta tukee myös taloudellisesti ETYJ:n parhaiden käytäntöjen oppaan julkaisemista. Yhdistynyt kuningaskunta tukee pienaseita koskevaa aloitetta Kaakkois-Euroopan vakautussopimuksen puitteissa.

II B.4 NATO

128. Itävalta on edelleen osallistunut Euro-atlanttisen kumppanuusneuvoston (EAPC) toimintaan, mukaan lukien seminaarit ja työkokoukset sekä pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyviä ongelmia koskevat kansalliset aloitteet.

129. Tanska on edelleen osallistunut EAPC:n toimintaan, mukaan lukien seminaarit, työkokoukset sekä niihin liittyvät pienaseita ja kevyitä aseita koskevat aloitteet.

130. Suomi osallistuu aktiivisesti pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyviä asioita käsittelevään EAPC:n ad hoc -työryhmään, joka on vuodesta 1999 kokoontunut Naton päämajassa Brysselissä ja keskittynyt sellaisille alueille, joilla kumppanuusneuvosto voi tuoda lisäarvoa pienaseita koskevaan prosessiin koettaen välttää päällekkäisiä toimia muiden järjestöjen kanssa.

131. Alankomaat osallistui 700 000 eurolla pienaseiden ja kevyiden aseiden ampumatarvikkeiden hävittämistä koskevaan Naton materiaalihuoltokeskuksen hankkeeseen Albaniassa. Alankomaat osallistui aktiivisesti pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyviä asioita käsittelevään EAPC:n työryhmään.

132. Portugali on edelleen osallistunut EAPC:n toimintaan.

133. Yhdistynyt kuningaskunta on edelleen edistänyt Naton aloitteita pienaseita ja kevyitä aseita koskevan ongelman torjumiseksi ja kartoittanut niiden edistymistä EAPC:n ad hoc -työryhmässä.

II B.5 Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisö (ECOWAS)

134. Ranska on turvallisuutta ja kehitystä koskevan koordinoitui- ja avustusohjelman (PCASED) neuvoa-antavan ryhmän jäsen. Ryhmä kokoontuu vuosittain arvioimaan ohjelman täytäntöönpanoa ja antamaan suosituksia toiminnan parantamiseksi.

135. Yhdistynyt kuningaskunta on myös antanut taloudellista tukea PCASED-ohjelmalle ECOWAS:n moratorion tukemiseksi sekä Nairobien sihteeristölle, joka tukee Nairobien julkilausuman täytäntöönpanoa, ja on myös ollut aktiivinen EU:n ja SADC:n (Eteläisen Afrikan kehitysyhteisö) välisessä prosessissa.

II B.6 Wassenaar

136. Wassenaar-järjestelyn puitteissa EU:n jäsenvaltiot ovat edistäneet pienaseiden ja kevyiden aseiden vientiä koskevien parhaiden käytäntöjen oppaan hyväksymistä joulukuussa 2002 ja aseiden välitystoimintaa koskevan yhteisymmärrysmuistion hyväksymistä.

137. Irlanti on toiminut yleistyöryhmän puheenjohtajana 2002.

138. Yhdistynyt kuningaskunnalla oli tärkeä tehtävä sen edistäessä ja varmistaessa Wassenaarin järjestelyn pienaseiden myyntiä ja vientivalvontaa koskevien parhaiden käytäntöjen oppaan hyväksymistä 11.12.2002.

II B.7 Eteläisen Afrikan kehitysyhteisö (SADC)

139. Saksa tukee Eteläisen Afrikan kehitysyhteisöä (SADC) yhdenmukaistamaan yhteisöön kuuluvien valtioiden politiikkoja 14.8.2001 hyväksytyn ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja muiden niihin liittyvien tarvikkeiden valvontaa koskevan SADC:n pöytäkirjan pohjalta.

140. Yhdistynyt kuningaskunta on osallistunut aktiivisesti EU:n pyrkimyksiin tukea EU:n ja SADC:n välistä prosessia. Tämän aloitteen tarkoituksena on kannattaa Amerikan valtioiden järjestön (OAS) laitonta kauppaa koskevan yleissopimuksen ja huumausaineiden väärinkäyttöä valvovan yhteisamerikkalaisen toimikunnan (CICAD) mallisäännösten täytäntöönpanoa.

II B.8 Muut

141. Ranska aloitti yhteistyössä Sveitsin kanssa vuonna 2000 pohdinnan, jonka tarkoituksena on laatia kansainvälinen väline pienaseiden ja kevyiden aseiden jäljittämiseksi.

142. Uuden kumppanuuden puitteissa Afrikan kehittämiseksi (NEPAD) Italia edisti Kananaskisissa pidetyssä G7/G8-huippukouksessa Afrikan G8-toimintasuunnitelman hyväksymistä. Viimeksi mainitun tarkoituksena on muun muassa rauhan ja turvallisuuden edistäminen tukemalla Afrikan maiden ja Yhdistyneiden Kansakuntien pyrkimyksiä säännellä paremmin välittäjien ja salakauppiaiden toimintaa sekä poistaa laittomien aseiden virta Afrikkaan ja Afrikassa.

143. Yhdistyneen kuningaskunnan vientivalvonnan tukiohjelma käsittää vienti- ja tuontilisenssinenettelyjä koskevaa

koulutusta ja tukitoimintaa. Vuodesta 2001 lähtien tukea ovat saaneet runsaat kymmenen hallitusta ja niiden virastoa.

III MUUT KOMMENTIT, HUOMAUTUKSET JA ASIAANKUULUVAT TIEDOT

III A Kriteerit pienaseita ja kevyitä aseita koskevien hankkeiden EU-rahoituksen anomusten käsittelemiseksi

III A.1 Ensijaiset suuntaviivat

144. EU pyrkii edelleen poistamaan lopullisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan ja hallitsemattoman leviämisen aiheuttamat ongelmat. Kuten Göteborgin Eurooppa-neuvoston (Göteborg, 15. ja 16.6.2001) hyväksymässä EU:n konfliktienesto-ohjelmassa todettiin, työskentelemällä tämän epävakauden ja konfliktien alkulähteen poistamiseksi myötävaikutetaan suuresti tulevien konfliktien ennaltaehkäisyyn. EU:n jo toteuttamat toimet ovat tässä suhteessa tärkeitä edistysaskelia ja nyt olisi toteutettava lisää samansuuntaisia päättäväisiä toimia. Pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkia näkökohtia käsittelevän YK:n konferenssin hyväksyntä pienaseiden ja kevyiden aseiden kaikenlaisen laittoman kaupan estämistä, torjuntaa ja poistamista koskevalle toimintaohjelmalle vahvistaa EU:n aiempaa pienaseita koskevaan yhteiseen toimintaan perustuvaa sitoumusta. Tämän sitoumuksen noudattamista edistäisi se, että EU:n tasolla harkittaisiin mahdollisuutta ottaa käyttöön EU:n pysyvä rahoitus YK:n toimintaohjelman tavoitteiden mukaisille hankkeille.

145. Yhteisen toiminnan ja ohjelman täytäntöönpanon tehostamiseksi ja syventämiseksi jäsenvaltiot ovat kartoittaneet joukon toimintakohteita, joiden osalta olisi tehtävä päätökset tai joihin olisi kiinnitettävä huomiota lähitulevaisuudessa. Näitä suuntaviivoja luonnollisesti tarkastellaan säännöllisesti EU:n hankkeiden toteutuksessa karttuneiden kokemusten valossa.

III A.1.1 Kokonaisvaltaisen lähestymistavan tarve

146. Vaikka laajasti tunnustetaankin, että pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi on toteutettava lisää kansainvälisiä toimia, on otettava huomioon monet sellaiset mutkikkaat tekijät ja prosessit kuten kansainvälinen ja kansallinen turvallisuus, kauppa, siviilihallinnon ja armeijan suhteet sekä aseiden asema yhteiskunnassa. Näihin ongelmiin ei ole olemassa mitään pikaratkaisua. Ne on hoidettava kokonaisvaltaisen lähestymistavan avulla käsittelemällä ongelman eri puolia — jotka saattavat olla erilaisia alueesta riippuen — ja ratkaisua on etsittävä niiden monien toimenpiteiden avulla, joista on sovittu. Jäsenvaltiot ovat sopineet, että

tällaisin toimin olisi pyrittävä sekä vähentämään aseiden nykyistä epävakauttavaa keskittymistä että estämään näiden aseiden hallitsematonta leviämistä edelleen. Näitä tavoitteita voidaan edistää tehostamalla paikallisviranomaisen valmiuksia käsitellä näitä ongelmia.

147. Pienaseita ja kevyitä aseita koskeviin hankkeisiin myönnettävän taloudellisen tuen osalta EU:n tavoitteena on sellaisten toimien vahvistaminen, joilla pyritään vähentämään pienaseiden ja kevyiden aseiden saatavuutta ja tarjontaa konfliktialueilla tai mahdollisilla konfliktialueilla, joilla autetaan kehittämään kansainvälisiä toimenpiteitä pienaseiden ja kevyiden aseiden kysynnän rajoittamiseksi tällaisilla alueilla ja joilla autetaan hallituksia ratkomaan näiden aseiden aiheuttamat ongelmat. Tällaisia toimenpiteitä voidaan toteuttaa EU:n tai jäsenvaltioiden tasolla ja toimimalla asianmukaisten alueellisten tai maailmanlaajusten instituutioiden kautta. Sekä jäsenvaltioiden että komission toimien tavoitteena on niiden keskinäinen täydentävyys ja niissä heijastuu pyrkimys käsitellä pienaseisiin ja kevyihin aseisiin liittyvän ongelman eri puolia kansallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti.

148. EU:n rahoituksen piiriin valituista hankkeista olisi koiduttava todellista ja konkreettista hyötyä hankkeen kohteille. Merkittävä osa rahoituksesta olisi suunnattava EU:n omiin huolellisesti suunniteltuihin hankkeisiin. Tästä syystä on olennaisen tärkeää, että määritellään asianmukainen täytäntöönpanokehys ja että hanke on teknisesti ja poliittisesti toimiva suunnitellussa kontekstissa. Voitaisiin myös harkita rahoitettavien hankkeiden kohdemaiden ja -alueiden valikon laajentamista (talousarvion rajoissa), pitäen mielessä, että EU:n aloitteilla on oltava mahdollisimman suuri vaikutus ja niiden on oltava mahdollisimman kestäviä sekä ottaen huomioon, että EU:n rahoituksen vastineeksi on saatava lisäarvoa ja konkreettista hyötyä sovitujen kriteerien mukaisesti.

149. Erityistä huomiota olisi myös kiinnitettävä tiiviimpään yhteistyöhön monenvälisellä (so. UNDP, YK:n alueelliset keskus, Nato, EAPC ja muut) sekä kahdenvälisellä tasolla jo toteutettavien toimien kanssa pyrkien etsimään niiden välisiä synergioita.

III A.1.2 Kohdennetun toiminnan tarve

150. Maissa, joissa on paljon turvattomuutta ja väkivaltaa, ei voida käyttää tehokkaasti hyväksi kehitysapua. Siksi konfliktierikille maille olisi annettava apua, jolla edistetään turvallisuutta, aseriisuntaa, demobilisaatiota ja entisten sotilaitten yhteiskuntaan sopeuttamista osana sosiaalisia ja taloudellisia kehitysohjelmia.

151. Niissä tapauksissa, joissa hallitukset pyrkivät aktiivisesti vähentämään aseiden tuontia alueelleen tai pienaseiden ja kevyiden aseiden liikkumista alueellaan, EU:n olisi tehtävä yhteistyötä niiden kanssa tässä asiassa. Käytännössä avunsaajamailla ei ehkä ole valmiutta panna omia valvontaohjelmiaan täytäntöön. Siksi EU on valmis harkitsemaan käytännön avun antamista esim. valmiuksien vahvistamista ja koulutusta sekä tietoisuuden lisäämistä koskeville aloitteille. Ensisijaisina olisi pidettävä hankkeita, joilla parannetaan kansallisia valmiuksia valvoa asevirtoja (viennin ja tuonnin valvonta, mahdollisuus jäljittää aseita) sekä valmiuksia panna täytäntöön ohjelmia, jotka koskevat aseiden keruuta ja hävittämistä konfliktien jälkeen. Ottaen huomioon, että eräät etenkin pienaseiden ja kevyiden aseiden ampumatarvikkeiden hävittämiseen liittyvät hankkeet ovat erittäin mittavia, EU:n ja sen ulkopuolisten kumppaneiden saattaisi olla syytä toteuttaa ne yhdessä (esim. EAPC-hankkeet).

III B Saadut kokemukset

152. Ottaen pienaseita ja kevyitä aseita koskevat EU:n jo toteuttamat toimet sekä niitä koskevien aiempien hankkeiden täytäntöönpanosta ja arvioinneista saadut kokemukset huomioon, hankkeiden määrittelyssä olisi pidettävä mielessä seuraavaa:

- Kaksi kertaa vuodessa järjestettävät CODUN-asiantuntijoiden kokoukset, jossa käsitellään pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyviä aiheita ja hankkeita, ovat hyödyllisiä ja niitä olisi jatkettava.
- Varojen jakamisesta seuraavalle vuodelle on päätettävä viimeistään pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevässä syksyn CODUN-asiantuntijakokouksessa, jotta hankkeita voidaan valmistella asianmukaisesti ja jotta yhteisön talousarviossa varat voidaan kohdentaa mahdollisimman tehokkaasti. Yksittäisiä hankkeita koskevat neuvoston päätökset tehdään seuraavan vuoden alusta lukien sen mukaan, miten talousarviovaroja on käytettävissä.
- On tärkeää saada ajoissa tietoa tulevista pienaseita ja kevyitä aseita koskevista, erityisesti YUTP:n talousarviosta rahoitettavista ohjelmista. Tähän kuuluu ilmoittaminen yleistavoitteista, suunnitelluista toimista ja odotettavissa olevista tuloksista sekä yksityiskohtainen selvitys ennakoituista kuluista. Näin kumppanit voisivat tarkastella hankkeita perusteellisesti ja käydä laajan keskustelun ehdotetuista ohjelmista, joiden hyväksymistä näin helpotettaisiin.
- Toimissa olisi keskityttävä rajattuun määrään laajamittaisia hankkeita. EU:n osuutta hankkeissa olisi analysoitava

paremmin ja täytäntöönpanoa tehostettava. Jos tuetaan kolmansien osapuolten hankkeita, EU:n rahoituksen on oltava näkyvää.

- Toimintaselvitysten (action statements) perusteellinen valmistelu hyvissä ajoin on otettava huomioon. Niissä on kuvailtava asianomaisen hankkeen konteksti ja sisältö sekä ne osat, jotka EU:n on määrä rahoittaa.
- Täytäntöönpanotavasta olisi oltava selkeä käsitys, mukaan lukien arvio hanketta varten kaavaillusta täytäntöön panovasta elimestä tai virastosta taikka valtioista riippumattomasta järjestöstä sekä sen kyvystä suoriutua tehtävästä toivutulla tavalla.
- Osallistuminen hankkeisiin, joihin osallistuu EU:n ulkopuolisia rahoittajia, on poliittisesti hyödyllistä, mutta hyvin vaikeaa organisoida käytännössä johtuen poliittisten prioriteettien, talousarviomenettelyjen, työskentelytapojen jne. eroista. Tällaisen yhteistyön käytännön toteutukseen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota.
- EU:n ja jäsenvaltioiden kansallisten toimien välistä yhteistyötä olisi tehostettava.
- Valtioista riippumattomat järjestöt ja yksityinen sektori olisi tarmokkaammin yritettävä saada mukaan.

153. EU:n ASAC-hankkeeseen perustuva panos:

On olennaisen tärkeää, että hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä isäntävaltion hallituksen kanssa, joka on sitoutunut rajoittamaan pienaseiden ja kevyiden aseiden omistusta ja käyttöä yhteiskunnassa. Hankkeen olisi samalla oltava siinä määrin riippumaton hallituksesta, että neuvoston päätöksen mukaisten hankkeen tavoitteiden toteuttaminen on mahdollista. Olisi toivottavaa, että hanke olisi integroitu monitahoinen kokonaisuus ("pienaseita ja kevyitä aseita koskeva ohjelma"), jossa ohjelman eri osien täytäntöönpano vahvistaa kunkin yksittäisen osan vaikutusta tahollaan ja jotka näin yhdessä muodostavat erittäin tehokkaan integroidun kokonaisuuden. Tällaiseen ohjelmaan voisi muun muassa kuulua seuraavia osia (esimerkkinä on EU:n ASAC-hanke Kambodžassa):

- aselain laadinnassa ja käyttöönnotossa avustaminen,
- aseiden rekisteröinti ja turvallinen varastointi,
- "kehitystä aseiden sijaan" (Weapons for Development) -järjestelyt, joissa paikallista väestöä kannustetaan luovutta-

maan laittomat aseet poliisille yhteisön kehityshankkeiden vastikkeena,

- aseiden hävittäminen,
- yleisölle suunnatut tiedotuskampanjat,
- valtio tarvitsee oikeudelliset puitteet, joissa selvästi säännellään pienaseiden ja kevyiden aseiden hallussapitoa ja käyttöä yhteiskunnassa. Kun aselaki on tullut voimaan, on tärkeää, että poliisi koulutetaan ymmärtämään ja soveltamaan lakia ja että yleisölle tiedotetaan lain vaikutuksista. Avustaminen on tärkeää sekä hankkeen laadinta- että käyttöönottovaiheessa,
- aseiden rekisteröinnin ja turvallisen säilytyksen tukeminen auttaa hallituksia vähentämään epävarmuutta hallussaan olevien aseiden numerosta, tyypistä, sijainnista ja turvallisuudesta. Kokemus on osoittanut, että sen jälkeen kun kaikki tietyllä sotilasalueella olevat aseet on rekisteröity, sotilasviranomaiset voidaan saada vakuuttuneeksi siitä, että niillä on enemmän aseita kuin ne tarvitsevat ja että ylimäärä voidaan hävittää. Turvallisten säilytystilojen perustaminen on suhteellisen edullista ja samalla erityisen tärkeää köyhissä maissa, joissa on suuret määrät aseita,
- "Kehitystä aseiden sijaan" -hankkeet onnistuvat todennäköisesti paremmin, jos niillä tuetaan myös paikallisen poliisin suorituskyvyn parantamista. Kyläläiset eivät luovuta aseitaan, jos he tuntevat henkilökohtaisen turvallisuutensa olevan edelleen vaarassa. Luovutetun aseiden yksikkökustannus on suhteellisen korkea, mutta kehitystä aseiden sijaan -lähestymistapa tuo yhteisöille "turvallisuusarvoa", jota on vaikea mitata rahassa,
- luovutettujen laittomasti hallussa pidettyjen aseiden sekä sotilaiden että poliisin ylimääräaseiden hävittämisellä "rauhanliekeissä" (Flames of Peace), voi olla suuri symbolinen arvo, ja se voi antaa kuvan edistymisestä kohti rauhallisempaa yhteiskuntaa. Pienimuotoisemmat aseiden hävittämis-tilaisuudet ovat erityisen sopivia alueilla, joilla kehitystä aseiden sijaan -hankkeita pannaan parhaillaan täytäntöön, sillä se vahvistaa luottamusta siihen, että kyläläisten luovuttamat aseet tosiasiallisesti hävitetään eikä niitä käytetä heitä vastaan,
- pienaseiden ja kevyiden aseiden rajat ylittävä laiton kauppa haittaa kaikkia ponnisteluja pienaseiden ja kevyiden aseiden aiheuttaman ongelman ratkaisemiseksi tietyssä maassa. Rajavalvonnan tehostaminen voisi olla ala, jolle voitaisiin harkita EU:n tuen antamista tulevaisuudessa,

— EU:n näkyvyyttä pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla lisätään panemalla täytäntöön EU:n omia huolellisesti suunniteltuja hankkeita eikä siten, että osallistutaan pienellä panoksella toisten toimijoiden täytäntöön panemiin hankkeisiin.

vaikutusta. Lopullisen avunsaajan käytännön tarpeet olisi arvioitava. Aiemmista vastaavista kokemuksista saadut tulokset ja kokemukset olisi otettava huomioon.

III B.1 Varojen myöntämistä koskevat arviointiperusteet

154. EU kehittää parhaillaan järjestelmällisempää lähestymistapaa mahdollisesti tuettaviin hankkeisiin, erityisesti hankkeiden määrittämisen ja suunnittelun osalta. On kartoitettu seuraavat arviointiperusteet, joiden pohjalta EU arvioi hakemukset alustavasti:

- a) EU:n pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla antaman avun on perustuttava avunsaajavaltion aitoon poliittiseen tahtoon. Seuraavaan kysymykseen olisi annettava selkeä vastaus: "Onko ehdotettu toimi selvän poliittisen, aihekohtaisen tai maantieteellisen näkemyksen tai strategian ilmaus vai onko se tarkoituksella ja oikeutetusti ad hoc -toimi, joka palvelee tiettyä tarkoitusta?"
- b) Ehdotettujen hankkeiden on edistettävä paikallista, kansallista tai alueellista turvallisuutta avunsaajavaltiossa tai -alueella (esim. edistettävä pienaseiden valvontaa, luottamuksen lisäämiseen tähtääviä toimia, sovintoa, alueellista vakautta). Tämä edellyttää ennakoarviota poliittisesta tilanteesta ja hankkeen tosiasiallisesta vaikutuksesta suunniteltuun yhteistavoitteeseen, kuten konfliktienesto, rauhallisen ympäristön luominen jne.
- c) Pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla annettavan avun olisi oltava osa avunsaajamaata koskevaa kokonaisvaltaista kehitys- ja turvallisuusstrategiaa. Jos tämä ei ole mahdollista, ehdotetussa hankkeessa olisi eriteltävä millä tavoin toimet edistävät pienasepolitiikan integroimista laajempaan turvallisuus- ja kehityspolitiikkaan.
- d) On varmistettava, että samassa maassa tai samalla alueella toteutettavat aiemmat/tämänhetkiset/tulevat toimet ovat keskenään johdonmukaisia.
- e) Avustushankkeet perustuvat tiiviiseen yhteistyöhön avunsaajamaan viranomaisten kanssa, ja eri toimijoiden tehtävät olisi määriteltävä.
- f) Hankkeissa, joihin kuuluu aseiden kerääminen, kaikki kerätyt aseet olisi periaatteessa hävitettävä.
- g) Jokaista hanketta varten laaditaan selvät tavoitteet, viitearvot ja määräajat, jotta olisi mahdollista arvioida hankkeen

- h) Avunpyynnöissä olisi ilmoitettava selkeästi, kuinka ehdotettu hanke edistää EU:n yhteisen toiminnan tavoitteita.

- i) Avunpyynnöissä olisi ilmoitettava selkeästi, kuinka ehdotettu hanke parantaa avunsaajavaltion kykyä noudattaa voimassa olevia alueellisia tai kansainvälisiä sitoumuksiaan.
- j) Olisi pyrittävä entistä enemmän saamaan valtioista riippumattomat järjestöt ja yksityinen sektori mukaan, kun se on mahdollista.
- k) Arvioinnissa on otettava huomioon hankkeen kestävyys.
- l) On varmistettava yhteistyö EU:n ja jäsenvaltioiden kansallisten ponnistelujen välillä.
- m) Edellä mainitut kriteerit perustuvat suurimmalta osin YUTP:n talousarvion toteuttamisesta saatuihin komission arviointien tuloksiin ja niistä saatuaan asiantuntemukseen.

III B.2 Perusteellisen arvioinnin tarve

155. EU:n varoilla tuettujen hankkeiden perusteellinen arviointi on tärkeää. Tämän toteuttamiseksi tarvitaan mm. seuraavia toimenpiteitä:

- Hankkeiden täytäntöönpanon olisi perustuttava moitteettoman varainhoidon periaatteille.
- Hankkeen päättyessä toimitetaan loppuraportti, joka sisältää yhteenvedon saavutetuista tuloksista.
- Arvioidaan, onko tavoitteet saavutettu ja tarvitaanko jatko-toimia. Tällainen arviointi tehdään ainakin hankkeen lähestyessä loppuaan. Hankkeita, joiden toteuttaminen kestää pitemmän ajan tai jotka saavat huomattavaa taloudellista tukea Euroopan unionilta, arvioidaan myös toteutuskauden aikana.

- Komissio pohtii vertailukelpoisia malleja tukea saaneiden hankkeiden ja uusien hanke-ehdotusten arvioimiseksi.
- Komissio organisoi arvioinnin talousarvion toteuttamista koskevan toimivaltansa puitteissa, ja arvioinnin suorittavat riippumattomat asiantuntijat. Arviointi esitellään asiaankuuluvalle EU:n työryhmälle tai komissiolle tiiviissä yhteistyössä puheenjohtajavaltion kanssa. Varojen jakamisesta on päätettävä oikea-aikaisesti sopivalla tavalla seuraavaa vuotta varten viimeistään pienaseiden ja kevyiden aseiden riisuntaa käsittelevässä syksyn CODUN-kokouksessa, ja hankkeisiin liitettävien toimintaselvitysten oikea-aikaiseen ja perusteelliseen valmisteluun olisi suunnattava lisäponnisteluja. Varat jaetaan sitä silmällä pitäen, että yksittäisiä hankkeita koskevat neuvoston päätökset tehdään seuraavan vuoden alusta alkaen edellyttäen, että yhteisön talousarviossa on käytettävissä määrärahoja.
- Loppuraporttia ja arviointia käytetään myös saatujen kokemusten kartoittamiseen tulevia hankkeita silmällä pitäen. Ehdotetaan, että komissio toimittaa arvioinnin edellä mainittujen perusteiden pohjalta.

III C Kansalliset yhteysviranomaiset

ALANKOMAAT

Desk officer for small arms and light weapons
Netherlands Ministry of Foreign Affairs
Arms Export Policy Division and Arms Control
P.O. BOX 20061
2500 EB The Hague
Netherlands
Puh. (31) 70 348 55 62
Faksi (31) 70 348 54 79

BELGIA

Federal Public Service Foreign Affairs
International Security Division
Non-proliferation, Disarmament and Arms Control Directorate
15, rue des Petits Carmes
B-1000 Brussels
Puh. (32-2) 501 37 11
Faksi (32-2) 501 38 22
Sähköposti: werner.bauwens@diplomatie.fed.be

ESPANJA

Desk officer for SALW
Ministry of Foreign Affairs
International Disarmament Affairs Division
C/Padilla, 46
E-28006 Madrid
Puh. (91) 379 17 67/91 379 85 57
Faksi (91) 576 12 45/91 575 48 65

IRLANTI

Disarmament and Non-proliferation Section
Department of Foreign Affairs
Hardwicke House
Hatch Street
Dublin 2
Ireland
Puh. (353-1) 478 08 22
Faksi (353-1) 408 23 83

ITALIA

Counsellor Paolo Cuculi
Disarmament and Non proliferation Division
General Directorate for Multilateral Political Affairs
and Human Rights
Ministry of Foreign Affairs
Piazzale della Farnesina 1
I-00194 Rome
Puh. (39) 06 36 91 40 00
Faksi (39) 06 323 59 27
Sähköposti: paolo.cuculi@esteri.it

ITÄVALTA

Federal Ministry for Foreign Affairs
Department for Disarmament, Arms control
and Non-proliferation
Minoritenplatz 3
A-1014 Vienna
Puh. (43) 50 11 50 33 56
Faksi (43) 50 11 50 228
Sähköposti: abt118@bma.gv

KREIKKA

Ministry of Foreign Affairs
Directorate of United Nations and International Organisations
Section of Non-proliferation, Disarmament and Arms Control
Athens
Puh. (30) 210 368 22 50
Faksi (30) 210 368 22 39
Sähköposti: D01@MFA.GR

LUXEMBURG

Ministry of Foreign Affairs, Political Affairs Directorate
5, rue Notre-Dame
L-2240 Luxembourg
Mr François Berg
Puh. (352) 478 24 69
Faksi (352) 22 19 89
Sähköposti: francois.berg@mae.etat.lu

PORTUGALI

Department for Defence and Security Organizations
Ministry for Foreign Affairs
Largo do Rilvas
P-1399-030 Lisboa
Puh. (351) 21 394 62 95/579
Faksi (351) 21 394 60 37
Sähköposti: dsd@sg.mne.gov.pt

RANSKA

Ministry of Foreign Affairs
Sub department for Chemical and Biological Disarmament and
for the Control of Classic Weapons
37, Quai D'Orsay
F-75351 Paris
Faksi (33-1) 43 17 49 52

RUOTSI

Desk officer for SALW
Ministry for Foreign Affairs
Global Security Department
S-103 39 Stockholm
Puh. (46) 8/405 10 00

SAKSA

Federal Foreign Office
Division for Conventional Arms Control and CSBM
Werderscher Markt 1
D-10117 Berlin
Puh. (49) 30 50 00 14 65
Faksi (49) 30 50 00 41 61
Sähköposti: 241-1@diplo.de

SUOMI

Ministry for Foreign Affairs, Political Department, Division of
Arms Control, Disarmament and Non-proliferation.
Contact information is pol-05@formin.fi or mfa, arms control,
P.O. BOX 176,
FIN-00161 Helsinki
Puh. (358) 9 16 05 61 85
Faksi (358) 9 16 05 60 66

TANSKA

John Kierulf
Head of Disarmament and Non-proliferation Unit
Ministry of Foreign Affairs
2, Asiatisk Plads
DK-1448 Copenhagen K
Puh. (45) 33 92 06 78
Faksi (45) 33 92 18 04
Sähköposti: jokier@um.dk

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Simon Johnson
SALW desk officer
Counter-proliferation Department
Foreign and Commonwealth Office
King Charles Street
London SW1A 2AH
United Kingdom
Puh. (44) 20 70 08 22 51
Faksi (44) 20 70 08 28 60

Yhdistyneen kuningaskunnan ponnistelut pienasekysymyksissä
käyvät yksityiskohtaisemmin ilmi YK:n toimintaohjelmaa kos-
kevilta [www-sivuilta](http://www.sivuilta) <http://disarmament2.un.org/cab/salw.html>
(Yhdistyneen kuningaskunnan selvitykset ko. ohjelmaan) ja
osoitteesta <http://www.fco.gov.uk>, International Security.